

Naročnina

za državo SHS:
na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:
mesečno Din 30
Sobotna izdaja:
celoletno

v Jugoslaviji Din 40
v inozemstvu 60

SLOVENEC

Političen list za slovenski narod.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredništva telefon 50, upravniki 328.

Stranka slovenskega naroda.

Zbor zaupnikov SLS v Celju je bil pravi parlament slovenskega naroda. Na tem zboru je prišla do izraza resnična volja slovenskega ljudstva: da se po volitvah država postavi na temelj sporazuma med svobodnimi narodi Jugoslavije, da ima v tej državi Slovenija biti samostojna in enakopravna, da ima vladati povsod nepristranski in objektivni zakon, da ima med narodi in stanovi vladati notranji mir in solidarno sodelovanje za skupni blagor, da je ljudska volja suverena.

SLS je v Celju 11. t. m. po svojem načelniku in svojih zaupnikih izrazila tista načela, ki jih je zastopala od svojega postanka. SLS se ne smatra za stranko v ozkem pomenu te besede, ampak za predstaviteljico celokupnega slovenskega naroda, kolikor je ostal zdrav, moralno nedotaknen in zvest svojemu narodnemu bistvu, svoji veri in svojim narodnim idealom. Zato postavlja SLS interese celega naroda nad kakšne ožje interese in svojo politiko usmerja po tem, kaj zahteva politična samostojnost, kulturni napredok in bodočnost slovenskega ljudstva. Potem ko je premagala tiranijo avstrijske protiljudske birokracije, strla oderuštvo in izkorisčevalstvo domače klike, ki je sesala kri našega kmetsko-delavskega ljudstva, je ustvarila vse predpogoje za osvoboditev Slovenije od jarma tujega naroda, nato pa v novi jugoslovanski državi dvignila prapor, na katerem stoji zapisana samovila delovnega slovenskega ljudstva, ki hoče živeti v eni skupnosti s Srbi in Hrvati ter drugimi narodi v državi samo kot svoboden, enakopraven, samosvoj narod! In cela država more biti samo zveza svobodnih narodov in zadovoljnih stanov, kjer nihče ne sme vršiti nadvlade, nihče drugega izkorisčati in nad njim izvajati kakšno »nacionalno«, vojaško ali stanovsko diktaturo. Proti skrajni desni in skrajni levi: to je geslo Slovenske ljudske stranke!

Vsek, kdor je sam videl in opazoval naš zbor zaupnikov, lahko pove nasprotnikom, da ni tako močne, pa tudi ne nazontraj tako edinstvene stranke, kakor je SLS, ki v tem predstavlja slogo in moč svojega naroda, ki se ni dal razmajati in raztrovati po različnih goljufivih povojskih geslih. Koliko se je pisalo n. pr. o nekakšni »kapitalistični« in »boljševiški« struki v SLS, toda, kakor vselej, se je tudi v Celju pokazalo, da je ni idejno tako trdne in kompaktne stranke, kakor je naša, kjer se najrazličnejši duhovi, talenti, individualne usmeritve, socialni pogledi v posameznih vprašanjih itd. združujejo v eno samo strugo krščanskega mišljenja in prepričanja: da moramo vsi stanoviti delati, trdo in koristno delati, in drug drugemu pomagati, da zgradimo družbo na temelju socialne pravčnosti in večnoveljavnih moralnih načel, ne pa po načelu volkov, ki drug drugemu odjedajo plen, kjer močnejši izkorisčajo in tlačijo slabejše, in kjer vsi drug drugega samo sovražijo.

Kakor so se izkazale za neumne vse pripovedke o kakšnem razdoru v SLS glede na socialni program, tako so se razletele v nič tudi nade, da bi se mogle vrste SLS razmajati z gesлом: ali monarhija ali republika. SLS stranka lahko pokaze na vso svojo preteklost, na svoj nikdar ne izpremenjeni program, na svoje načeloma že od prvega dne njenega postanka jasno fiksirano stališče: da mora v državi vladati edino volja ljudstva, ki jo predstavniki države nazunaj reprezentira, pa naj se potem imenuje monarh ali predsednik ali kakorkoli. Vse je odvisno od volje ljudstva: vladar, vladavina, ustava, zakoni: kar in kakor ljudstvo hoče, to mora biti, to je zakon, to je sveto in temu se mora vsak in vse ukloniti! To je najvišje državnopolitično načelo SLS. Mi imamo lahko za predsednika republike Radiča ali Prepeluhu, toda če ta republika ne bo ljudske volje smatrala za vrhovno, če bo republika služila samo za to, da si nekateri nabašajo svoje žepe, če bo centralistično urejena, da bo jamčila nadvlado enega naroda, bo ravnotako malo vredna kakor je monarhija, če pod njenim platem goljufajo državo in odirajo ljudstvo

Pašiči in Markoviči. Takih laži-republik imamo dosti n. pr. v Južni Ameriki, kjer so vse republike v rokah par miljonarjev in bankirjev. Mi hočemo resnično **ljudsko državo**, ne pa kakšne sleparske firme nad njo, naj bo ta sleparska firma monarhistična ali republikanska. In ker naše ljudstvo to razume, ne bo šlo na lim ljudem, ki krošnjarijo danes z eno, jutri z drugo robo, samo da bi mandat vlovali in si z belgrajskimi dinarji postlali v Sloveniji mehko posteljico.

Kakor je povdaril v Celju načelnik SLS, stoji v sedanjem momentu na dnevnom redu usoda slovenskega naroda, njegova samostojnost, njegova bodočnost. Zato se ne bodo SLS oklenili kakor prej tudi slej le naš kmetski, delavski in obrtniški stan, ki to bodočnost tešejo z delom svojih žuljavih rok in živo zanje.

marveč tudi naše slovensko razumništvo, ki mu je drag slovenski jezik, slovenska kultura, svoboda slovenstva. Diktatura zloglasne trojice PPZ ogroža obstoj, razvoj in bodočnost slovenstva, podira temelje svobode, pravice, reda in demokracije, uničuje zdaj celo že svobočne znanosti, vsečilišča, ubija, kar je inteligencija pravorila svojemu narodu v desetletjih in desetletjih borbe za temeljnje človečanske in državljanke pravice. PPZ hoče ponizati inteligentza hlapca in biriča tiranije. 8. februarja naj pove celokupni naš narod od kmetiča in delavca do vsečiliščega profesorja, da si ne da odvzeti svoje pravice do svobodnega razvoja, do kulturnega razmaha in gospodarskega napredka, do samostojnosti kot narod, ki je majhen, a je žival in značajan!

Volitveni ukrepi PP vlade.

STANOVANJSKI VLADNI UKREP ZA PROVOCIRANJE TOŽBA MED HISNIMI POSESTNIKI IN NAJEMNIKI. — VOLIVNI FONDI.

Belgrad, 12. dec. (Izv.) Ministrski svet je imel sejo, na kateri je razpravljalo o podaljšanju stanovanjskega zakona, čigar moč poteče s 1. januarjem 1925. Minister za socialno politiko, čeprav je pravnik in je bil celo pravosodni minister, ni vedel, ko je predlagal ministrskemu svetu, da izda uredbo s kraljevim podpisom, da se po ustavni ne morejo uredbe izdajati, čeprav je to znana stvar. Raditev je tak predlog Gjurčića, ki kaže strašno pravniško neznanje, predmet dolge razprave. Gjurčićev predlog je bil odbit in sprejet predlog, da se izda policijskim oblastem nalog, da mora ostati stanovanjski zakon do 1. maja 1925 v veljavi. Sodišča se ne bodo tega odloka držala, ker je v nasprotju z ustavnimi dolocili. Lastnike hiš bodo najemniki tožili radi zvišanja najemnin in radi deložiranja. Vlada misli po policijskih oblastih doseči, da vse razsodbe o deložacijah preprečijo. Na ta način ne bodo mogle policijske oblasti vršiti deložacij. Najemniki, katerih usoda

bo negotova, ker ni več zakona, bodo vlagali pritožbe. Pravosodno ministrstvo bo v dogovoru s policijsko oblastjo zavlačevalo pritožbe do 1. maja 1925. Na ta način se ustvarja v državi kaotično stanje in znači flagrantno gaženje ustave in vseh postavljenih zakonov v državi.

Finančni minister je obvestil ministrski svet, da dobi naša država za december t. l. na račun reparacij 3 milijone 35 tisoč zlatih mark. Vlada je odločila, da odstopi pol milijona zlatih mark privatnikom, ostalo bo pa za ministrstva. Največ je oddanega ministrstvima za promet in za šume in rude. Od vsote za ministrstva za šume in rude ne bosta imela država in ljudstvo nobene koristi, ampak se bo porabilo v agitacijske svrhe samostojnih demokratov v Sloveniji. Kar se tiče pol milijona za zasebne nabavke, bo tega deležnih par režimskih pristašev. Od te vsote je votiranih 20 tisoč za belgrajsko vsečilišče.

NOVA STRANKA V VOJVODINI?

Sombor, 12. dec. (Izv.) V vojvodinskih krogih se mnogo govorji o osnovanju posebne gospodarske politične skupine med industrije, obrtniki in to še pred voltvami. Nastopili bodo z gesлом: Mnogo delaj, ne kradji, ne politiziraj! V svojem programu zahtevajo zgraditev prog v Vojvodini, izsuševanje poplavljениh krajev, reguliranje rek, zidanje novih tovaren, elektrifikacijo vasi itd. Na čelu tega gibanja se nahaja Babić, predsednik gospodarskega društva v Somboru.

KANDIDATURE MAŽARSKE STRANKE.

Subotica, 12. dec. (Izv.) Mažarska stranka je že končala s postavljanjem kandidatov. Kandidati so skoro povsod isti, kar pomeni, da ima zelo malo upanja na uspeh.

VOLIVNA POGAJANJA V VOJVODINI.

Sombor, 12. dec. (Izv.) Tukaj so se vršili dogovori med Davidovcevi, Bunjeveci in zemljoradniki o postavljenju skupnih list.

URADNIŠTVO PROTI PP.-REZIMU.

Belgrad, 12. dec. (Izv.) Društvo uradnikov je sklenilo, da se vrši dne 11. jan. v Ljubljani uradniški kongres, na katerem bodo zavzeli stališče, ki ga namejavajo zastopati 8. februarja, ako vlada uradništvu ne plača razlike od septembra in ako ne bo vsako leto postavila v proračunu 100 milijonov za graditev uradniških stanovanj.

OBLJUBA FINANČNEGA MINISTRA.

Belgrad, 12. dec. (Izv.) Predsednik uradniškega društva, vsečiliški profesor Antonijević je bil pri finančnem ministru radi izplačila razlik uradniških plač še pred božičnimi prazniki. Finančni minister je obljudil, da se bo izplačala razlika kateriščom do 25. dec., pravoslavnem pred 7. januarjem. Obljudil je, da bo stopil v dogovor z gradbenim ministrom Uzunovićem, da se pospeši rešitev vprašanja o zgraditvi uradniških stanovanj.

Posamezna številka stane 2 Din.

Lelo LI.

Cene Inseratom:
Enostolpna petlina vrsta
malli oglasi po Din 1:50 in
Din 2—, večji oglasi nad
45 mm višine po Din 2:50,
veliki po Din 3— in 4—,
oglasi v uredniškem delu
vrstica po Din 6—.

Pri večjem naročilu popust.

Izhaja vsak dan izvzemši
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri zjutraj.
Poštnina plačana v golovini.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Čekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.549 (za inserate) Sarajevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

POGAJANJA

MED HRSS IN DAVIDOVICEVCI.

Subotica, 12. dec. (Izv.) Že nekoliko časa se vrše volivna pogajanja med Davidovicevcem in HRSS. V imenu demokratov se pogaja Milan Popović s krajevno organizacijo HRSS. Pogajanja potekajo zelo povoljno in je upati, da pride do sporazuma. Odposlanci HRSS so odpotovali v Zagreb, da dobijo od vodstva navodila.

LOVREKOVIĆ PRI PAŠIČU.

Belgrad, 12. dec. (Izv.) Nocoj je Pašič sprejel disidenta HRSS Lovrekovića in se z njim dolgo razgovarjal.

UČITELJSTVO SE OGLAŠA.

Belgrad, 12. dec. (Izv.) Tu se bo 14. t. m. vršilo protestno zborovanje belgrajskoga učiteljstva. Nastopilo se bo proti odpuščanju in preganjanju učiteljstva od strani prosvetnega ministra.

VOLIVNO GIBANJE V JUŽNI SRBIJI.

Skopje, 12. dec. (Izv.) Sem sta prispevali na agitacijskem potovanju Ljuba Davidović v Nastas Petrović.

KOMUNIKE GRAFIČNEGA DELAVSTVA.

Zagreb, 12. dec. (Izv.) Zveza grafičnih delavcev je izdala komuničate, v katerem pravi med drugim: Delaveci, ki so v začetku predlagali, da se dosedanji tarif podaljša za poldrugo leto, so končno pristali na to, da se tarif podaljša samo do konca I. 1925. in to radi tega, ker se tarif na podlagi § 83 ne more za več podaljšati. Delodajalcii so tuji to odkonili in kategorično izjavili, da § 83 za nje že od junija 1924 več ne velja. Delaveci so nato izjavili, da v tem slučaju § 83 zanje tudi sedaj več ne velja. Treba je poudariti, da se je že na letošnjem kongresu delodajalcev v Sarajevu sklenilo, da se sedanj tarif na podlagi § 83 in nobenem slučaju ne sme podaljšati. Delodajalcii gotovo na to podaljšanje ne bi niti mislili, če ne bi prišel moment, s katerim niso računali, namreč volitve. Sedaj jim je postal neprijetno, da bi prekinili, zato so predlagali, naj se sedanj tarif podaljša do konca junija 1925, ko bo volivna borba že končana, da bi tedaj v času, ko bo najmanj dela, poskušali vsiliti svoje pogoje. Umljivo je, da tudi grafični delavci ne morejo ostati prekriznih rok in čakati, da se jim nastavi nož na grlo. Zato si bodo izbrali čas, ki je zanje najugodnejši. V ta namen so napravljeni odločni koraki, da se položaj v najkrajšem času razčisti. Ako delodajalcii ostanejo pri svoji odločitvi, odklanajo grafični delavci vso odgovornost za posledice. Upamo, da bodo delodajalci, od katerih so nekateri že pričeli z odkrito akcijo in odvedovali vsemu svojemu osebju, spremeniли svojo odločitev in odstranili nevarnost, da preneha izhajati časopisje v volivnem času, ko je najbolj potreben. Delaveci ne morejo več popuščati.

ALBANSKI UPORNIKI POŽIGAJO.

Virpazar, 12. dec. (Izv.) Skadrske oblasti so pričele požigati hiše nasprotnikov Fon Nobijevega režima. Tako je bila zažgana hiša znanega Hasan beg Buščija.

TAKSE ZA VIZUME.

Belgrad, 12. dec. (Izv.) V zunanjem ministrstvu se je danes vršila konferenca med načelnikom konzularnega oddelka dr. Markovićem in ravnateljem posrednih davkov Robičekom o vizumih in visokih taksah. Sprejet je bil predlog, ki so ga predlagalo druge države, da znasa taksa za vizume za več potovanj 10 zlatih frankov, za odhod in vrnitev 5 frankov, za tranzit 1 frank.

Italija.

TISKOVNI ZAKON JE ODGODEN. — VLADNA VECINA SE KRHA.

Rim, 12. dec. (Izv.) Vladni načrt tiskovnega zakona postaja usoden za vladu in njeno večino. Odklonila ga je celokupna nefastijska javnost, a tudi v vladni parlamentarni večini se je dvignil proti njemu najodločnejši odpor. Odklonili sta ga demokratična in liberalna skupina, a tudi znaten del fašističnih poslancev, posebno tisti, ki so časniki. Vlada je bila prisiljena, da odgodi razpravo o tiskovnem zakonu do prihodnjega zasedanja v februarju 1925. Notranji minister Federzoni je dal v pogovoru s posl. Ducosom

razumeti, da vlada nikakor ne bo vztrajala na določbah, ki vzbujajo največ odpora. Iz Mussolinijevih oklice istotako zagotavljajo, da Mussolini s tiskovnim zakonom ne namerava združiti vprašanja zaupanja. — Opoziciji listi pišejo, da se je notranja kriza vladne parlamentarne večine ob tiskovnem zakonu znatno poglobila in razširila.

MUSSOLINI O ZUNANJII V PRAŠA- NIH V SENATU.

Rim, 12. dec. Senat te dni razpravlja o proračunu zunanjega ministrstva. V včerajšnji seji je odgovarjal na vprašanja, ki so jih bili v razpravi sprožili razni govorniki, ministrski predsednik Mussolini. Predvsem se je pečal z izselniškim vprašanjem kot enim najvažnejših vprašanj za Italijo. Prebivalstvo Italije se pomnoži vsako leto poprečno za 446.000 duš; dočim je štelo začetkom 19. stoletja komaj 22–25 milijonov, jih šteje danes 41 milijonov; 8 milijonov Italijanov živi raztresenih širom sveta. Nesorazmerje števila prebivalstva z obsegom dežele je uprav strahotno. Kljub temu pa ne bi nikdar priporočal kake malthusianske propagande, nasprotno bi vsak tak poizkus s političkimi sredstvi zatrli. Tudi se ne more in ne sme misliti na vojno za osvojitev novih ozemelj za kolonizacijo. Ostane le izseljevanje. Nato poroča Mussolini o mnogostranskih prizadelenih vlade, da olajša emigracijo in moralno in gmočno podpre italijanske izseljence. Opozaria zlasti na težki udarec, ki je zadel italijansko izseljevanje po omejitvenih določbah Združenih držav. — Govoreč o državnih dolgovih in reparacijah je Mussolini naglasil, da ima Italija danes za tisoč milijard lir zadolžnic. Opozaria, kako zelo so zavezniki Nemčiji olajšali in znižali breme reparacij, med drugim tudi na škodo Italije, ki je doprinela v vojni toliko žrtev. Nemčija je odpala Italiji na račun reparacij v denarju in dobavah do 31. avgusta t. l. nekaj nad 400 milijonov zlatih mark ali 2 milijardi lir. Potem se je pečal Mussolini z genovskim protokolom in izjavil svoje dvome o uspešnosti razrožitvene akcije. Če se resnično hoče mir, treba odpraviti vzroke vojne; a če se vodi politika monopolizacije surovin, se s tem ustvarjajo vzroki za vojno.

OPOZICIJA V ZBORNICI PROTI MILICI.

Rim, 12. dec. V včerajšnji seji poslanske zbornice je kombatentski poslanec Pičano ostro napadal milico in zahteval, da se razpusti. Ker je v svojem govoru omenil, da je bil fašistovski pohod na Rim mogoč samo zato, ker je ž njim soglašala armada, je vojni minister Di Giorgio razburjeno zavrnil govornika, češ da se vojska ne meša v politiko in izpoljuje le posvetovanje civilne in ustavne oblasti.

POGOĐBA S »SINCLAIRJEM« RAZ- VELJAVLJENA.

Rim, 12. dec. V poučenih krogih zahtujejo, da se je pogodba med gospodarskim ministrstvom in družbo »Sinclair« za izkoriščanje mineralnih olj in plinov v Italiji razveljavila. To se je zgodilo zaradi ostre opozicije proti tej pogodbi (s katero so zvezane razne nečedne afere fašistovskih veljakov) v vladni večini sami.

NEMIRI NA VSEUČILISCU V MILANU.

Milan, 12. dec. (Izv.) Pri otvoritvi novega milanskega vseučilišča je prišlo do izgredov. Ti izgredi so baje nastali radi tega, ker jih je bilo povabljenih k otvoritvi več, kar je prostora v slavnostni dvorani. Več sto akademikov ni moglo noter. Prosvetni minister senator Casti je bil v svojem govoru večkrat prekinjen. Močni oddelki karabinjerjev so vdrli v dvorano, kjer so kipi, in na dvorišče Sforzinega gradu, kjer se je vršila slovesnost, in so odstranili razgrajače.

ATENTAT NA FARINACCIJU.

Rim, 12. decembra. (Izv.) Atentat na fašistovskega vodjo Farinaccija je bil izvršen z revolverjem. To je dokazala preiskava preuknjane šipe na avtomobilu.

BOJ PROTI KOMUNIZMU.

Rim, 12. decembra. (Izv.) V političnih krogih se širi vest, da se bodo zbrali te dni ministri vnanjih zadev vseh velikih in malih držav na konferenco, kjer bi se posvetovali o skupnih ukrepih proti boljeviški nevarnosti.

London, 12. decembra. (Izv.) Vlada je preklicala od bivše vlade na državno pravdništvo izdano naredbo, s katero je bilo ustavljeno sodno postopanje proti komunističnemu uredniku Campbellu.

Pariz, 12. decembra. (Izv.) Komunistične delavske organizacije so napovedale za danes protestni shod proti izgonu komunistov iz Francije. Vlada je shod prepovedala.

CHAMBERLAIN SE VRAČA V LONDON.

Rim, 12. dec. (Izv.) Angleški minister Chamberlain je danes opoldne odpotoval v London.

HERRIOTOV BOLEZEN.

Pariz, 12. decembra. (Izv.) Herriot je zaradi bolezni zadržan, da ne more sprejeti Chamberlaina pri njegovem povratku v London.

Pariz, 12. dec. (Izv.) Zdravstveno stanje ministrskega predsednika Herriota je neizprenjeno. Herriot je še vedno v postelji.

ČESTITKE DR. HAINISCHU.

Dunaj, 12. decembra. (Izv.) Predsednik dr. Hainischu so k njegovi ponovni izvolitvi čestitali še predsednik francoske republike Doumergue, japonski princ-regent, državni upravitelj Horthy in generalni komesar dr. Zimmermann.

BARON CHLUMECKY UMRL.

Dunaj, 12. decembra. (Izv.) Včeraj je umrl bivši delgletni predsednik starovrstnega parlamenta baron Chlumecky v visoki starosti 99 let.

OSTAVKA NEMSKE VLADE.

Berlin, 12. decembra. (Izv.) Kabinet je sklenil izročiti predsedniku Ebertu začetkom prihodnjega tedna svojo ostavko.

OBOROŽENA NEMČIJA.

Berlin, 12. decembra. (Izv.) Iz Pariza poročajo, da je objavil neki angleški list vsebino poročila zaveznike kontrolne komisije nad razrožitvijo v Nemčiji. Poročilo komisije baje ugotovljalo, da kontrolna

komisija ne more izreči svojega končnovejavnega mnenja o stanju oboroženosti v Nemčiji, ker je nemška vlada delo komisije ovirala. Zato kontrolna komisija ne more pripomniti, da se poveri nadzorstvo nad razroževanjem Nemčije Društvu narodov. Nemčija ima poleg redne armade še 100.000 vojaško organiziranih stražnikov. Nemška armada je popolnoma organizirana in Nemci tudi niso »ničeli strojev za izdelovanje orožja. — Berlinski listi smatrajo to poročilo za izmišljeno. Nasprotno pa poroča pariški »Matin«, da je francoski vnanji urad res prejel tako poročilo, v sled česar francoska vlada ne bo mogla zagovarjati takojšnje izpraznitve Porenja.

IZ OGRSKEGA PARLAMENTA.

Budimpešta, 12. dec. (Izv.) Na včerajšnji seji narodne skupščine je bil sprejet poslovnik tudi v podrobnostih. Ker stopi novi poslovnik v veljavo z novim zasedanjem, je bilo prebrano pismo državnega upravitelja, s čemer je prvo zasedanje narodne skupščine zaključeno in je drugo zasedanje sklicano za danes.

OGRSKI PRORAČUN.

Budimpešta, 12. decembra (Izv.) Ogrski državni proračun izkazuje za leto 1924-25 756,582,030 milijonov zlatih kron stroškov in 656,631,530 milijonov zlatih kron dohodkov.

NADZOROVANJE RAZROŽITVE.

Rim, 12. decembra. (Izv.) Listi poročajo, da je Društvo narodov določilo predsednike kontrolnih komisij za nadzorovanje razrožitve v premaganjih državah. Predsednik komisije za Nemčijo je Francoz, za Avstrijo Italijan, za Bolgarijo Šved in za Ogrsko Anglez.

DELAVSKI VODITELJ GOMPERS BOLAN.

Washington, 12. decembra. (Izv.) Znani delavski voditelj Gompers je hudo bolan. Vesti o njegovi smrti so preuranjene.

HUDA MEGLA V LONDONU.

London, 12. dec. (Izv.) London je že tretji dan v gosti megle. Zadnjih 50 let ne pomnijo tako goste megle. Razlika med dnevnem in nočjo je izginila in promet se vrši z največjimi težavami. Električne spletke gorijo neprestano. Reflektorji jačajo cestno razsvetljavo. Računa se, da zviša dnevna razsvetljava stroške za 100 tisoč funtov šterlingov. Plovni promet na Temzi pečiva. Zgodilo se je mnogo nečet, dve celo smrtni. Trčila sta dva avtobusa, pri čemer je bilo ranjenih 16 oseb. Zračni promet s celino je ustavljen. Borza je zaprta. Javna varnost je vsled goste megle zelo zmanjšana. Število vlotov in žepnih tatvin se je zelo povečalo. V City (to je stari del londonskega mesta) je bilo vlotljeno v juvelirske izložbe in ukradene zlatnine za dva tisoč funtov šterlingov. Policija je dobila na tisoče prijav o žepnih tatvinah.

POŽAR V ARHVU.

Sevilla, 12. dec. (Izv.) V poropiju, v katerem se nahajačo znameniti indijski arhivi, je izbruhnil požar, ki je povzročil občutno škodo.

je borili dolga leta za univerzo: vedeli so, da je univerza kos domovine in da je v mladini bodočnost. Danes lahko z veseljem gledajo na sadove svojega truda.

Naša univerza ima prvo in največjo zaslugo, ker je slovenska ne samo po napisu, marveč še bolj po svojem duhu. Pa tudi indirektno pospešuje univerza ugled Slovenskega. Na našem zavodu imamo mnogo učenakov, katerih znanstveni izsledki se upoštevajo po vsem kulturnem svetu. Nima vsaka univerza toliko znanstvenih moči in ne more pokazati tolikih uspehov, kakor naša še mlada po tej kratki dobi. To vse nam jasno kaže, kako zelo je bila potrebna njeni ustanovitev. Ugled v znanstvenem svetu pa tudi poveča ugled v političnem oziru. Če ne bomo mogli doseči s številno močjo uspehov v korist zasluženim bratom, jih bomo podpirali v kulturnem oziru in s kulturnim ugledom.

Imamo pa še mnogo drugih koristih od naše univerze. Koliko nadarjenih dijakov, kateri bodo dosegli res velike uspehe, bi moralo ostati dema, ali pa bi se potopili v ubijajoče forme pisarniške kariere! To so osebe; za splošno slovensko kulturno pa je univerza spleh neobhodno potreben. Narod, ki nima zavoda in nima moči, katere bi po svojem ustroju in namenu imele nalogu razširjati kulturno, ne more napredovati. In v tem oziru moram pojavno omeniti delo Akademskoga socialno pedagoškega krožka, ki je organiziral in vodi delo »Ljudske visoke šole«. Kakor je potrebno narodu, da ima univerzo, če hoče biti res samostojen in kulturno neodvisen, tako potrebuje tudi visoko šolo, ki izobražuje in z izobrazbo osamosvaja najširše plasti naroda. Ljudska visoka šola ima parolo: »Iz naroda za narod.« Akademiki imajo nalogo, da se poleg svojih strokovnih vprašanj

NESREČE.

Manfredonia, 12. dec. (Izv.) V zalivu Manfredonia, nedaleč od obrežja, je vodni vrtinec prehitel ribiški čoln in ga preobrnil. Posadka treh mož je utonila.

Lonate Pozzolo, 12. dec. (Izv.) Na tukajšnjem letališču sta trčila dva Bleriot-aeroplana. Z višine 100 m sta padla na tla in se popolnoma razlila. Oba piloti, Da Reggi in Basevi, sta se ubila.

Newyork, 12. dec. (Izv.) V zalivu San Diego je padel v more vojaški hidroplani. Mrte so štiri osebe, tri pa težko ranjene.

Budimpešta, 12. dec. (Izv.) Iz Segadina poročajo, da sta v bližini Mako trčila osebni in delavski vlak. Trije potniki so težko ranjeni.

Sestavljanje nemške vlade.

Nemške stranke se po izidu volitev v državni zbor bavijo s sestavo nove vladne večine.

V prejšnjem parlamentu je vladala koalicija med centrom, nemško ljudsko stranko in demokratimi; socialni demokrati so jo kot lojalna opozicija od časa do časa podpirali predvsem v vprašanjih zunanjosti politike in kadar je šlo proti desničarski reakciji. V sedanjem parlamentu bi te stranke razpolagale s sledečimi glasovi: 68 (centrum) + 50 (nemška ljudska stranka) + 32 (demokrati) = 150 glasov od 489, kolikor jih šteje ves parlament, to se pravi veliko premalo za večino, če ne vsploševamo 130 socialnodemokratskih glasov, ki pridejo na tehnico samo od slučaja do slučaja.

Drugo možnost tvori koalicija iz čisto demokratskih strank, to je: centrum, demokrati in socialni demokrati, to je 68 + 32 + 130 = 230 glasov od 489, torej še vedno ne večina, čeprav ta koalicija računa na podporo nekaterih manjših strank, ako bi nastopila z jasnim programom in pod odločnim vodstvom. Ta koalicija bi imela tudi največ simpatij v inozemstvu.

Tretja možnost je takozvana velika koalicija, to je, socialni demokrati, demokrati, centrum in nemška ljudska stranka, ali 130 + 32 + 68 + 50 = 280 glasov, to je, trdna večina. Ta blok pa zadeva na zelo velike težkoče zaradi svoje nehomogenosti; zlasti je težavno, ali skoraj izključeno sodelovanje socialnih demokratov z nemško ljudsko stranko, ki se nagiba na desno.

Zadnjo možnost tvori takozvané meščanski, boljše rečeno, desničarski blok, to je: nemški nacionalci z nacionalnimi socialisti, nemška ljudska stranka in bavarska ljudska stranka, toda le, če bi se jim pridružil centrum. To bi bilo 120 + 14 + 50 + 19 + 68 = 253 ali pa celo 268 glasov, ako všečemo se nekateri male stranke. Toda cisto izključeno je, da bi se centrum pridružil te kombinaciji, ki bi bila za Nemčijo zlasti v zunanjopolitičnem oziru skrajno škodljiva. Tudi bi ta koalicija ne odgovarjala dejanskemu rezultatu volitev, ki so pokazale, da se nemško ljudstvo odvrača tako od skrajne desne kakor od skrajne leve. Tudi konservativno

pečajo tudi s kulturno-socialnimi vprašanji kot so: izobrazba naroda, položaj kmeta, delavca, mladinske skrbstvo, umetnostna vzgoja itd.. In s temi vprašanji se peči ravno omenjeni Akad. soc.-ped. krožek na svojih ožjih sestankih in v poljubnih predavanjih pred širšim krogom, to je pri predavanjih »Ljudske visoke šole«. Znanost ni sama sebi namen, ampak hoče, da se razširi in praktično uporabi.

Prava izobrazba je pa vedno zvezana z visoko etično kulturo. Naš narod pričakuje, da ga bodo vedeli njegovi voditelji ne samo po poti znanstva, marveč tudi k etičnim dobrinam. Tudi v tem oziru ni zastala naša univerza.

Naš narod se dolgo ni zavedal svojega dostoja, svojih pravic do obstoja. Se pod vplivom raznih revolucij se je začel narodnostno organizirati. Spoznal pa je, da je njegovo sredstvo obstoja in njegov cilj narodna kultura. Narodna kultura pa ni mogoča brez centralnega središča, iz katerega prihaja iniciativa, autoriteta in skupno vodstvo. To središče so videli v univerzi. Zato so se borili zanj. Dosegli so, kar so želeli in danes praznuje naša Alma mater svoje petletnico. O prilikli te petletnici lahko počka univerza, da je izpolnila vse naloge, ki so ji bile stavljenе. Postala je shramba narodnih svetinj, odkoder bo vedno prihajala nova pobuda za čim višjo kulturnost. Postala je simbol in učiteljica slovenske misli in slovenske govorce. Postala je toriče vseh kulturnih teženj v znanstvenem, prosvetnem in etičnem oziru. Nadela si je veliko naloge in naredila že veliko delo v kulturnem, zlasti pa narodnem območju. Tega se spomnimo ob petletnici, da bomo vedeli ceniti to ustanovo po n

krilo centra ni za tako kombinacijo, dasi jo nemški nacionalci hudo forsirajo. Težkoče gledate sestave nove vlade se najbrž ne rešijo pred novim letom.

Iz zunanje politike.

* Slovaško vprašanje v češkoslovaškem senatu. Češkoslovaški senat razpravlja te dni o proračunu za leto 1925. V seji dne 10. t. m. je v imenu slovaške ljudske stranke govoril sen. dr. Kovalik. Izjavil je, da je njegov klub sklenil, da se proračunske razprave ne bo udeležil, ker vlada Slovaško popolnoma zanemarja. Na bratislavskem poštrem ravnateljstvu je 197 glavnih uradnikov Čehov in samo 24 Slovakinov. Slovaško upravlja češki uradniki, ki ne pozajmo ne razmer ne duše ljudstva. Slovaško ljudstvo je globoko verno in gorju mu, kdor se drzne njegove verske svetinje rušiti. Husitstvo je Slovake oplenilo in izropalo. — Na te besede sen. Kovalika, ki so ga Čehi že ves čas prekinjali, je nastal silen vihar, da so morali sejo prekiniti. Po zopetni otvoritvi so zahtevali, naj Kovalik svoje besede o husitstvu prekliče. Kovalik je izjavil, da je s svojimi besedami misil husitsko soldatesko, drugače pa se sklicuje na Jiraseka in Palackega. Na viharno zahtevo večine je končno senatni predsednik Kovaliku vzel besedo.

Bilanca PPŽ.

Ko so korupcionisti s pomočjo laži, falzificiranih dokumentov in groženj z vojaškim pučem dobili oblast v roke, so napovedovali »vzpostavitev zakonitosti in reda« in delali celo neke socialne obljube. V resnici so pa zakonitost in red, ki ga je vlada g. Davidovića tako srečno in uspešno izvedla, popolnoma porušili.

Temelj vsemu redu je nepristransko in neodvisno pravosodje. Neki član PPŽ-kabineta pa je v nekem intervjuu očitno izjavil, da se vlada ne bo pomicala menjati zakon o neodvisnosti sodnikov in celo ustavo, ako bi sodišča ne sodila vladu nasprotnih strank in oseb po njeni volji. Pravosodni minister je hotel sodišča odzgoraj prisiliti, da smatrajo imuniteto poslancev za ugaslo, dasi so se največje avtoritete izjavile v nasprotнем smislu.

Javni red in varnost sta pod PPŽ-režimom sporo popolnoma izginila. V Črni gori se plemena iz osvete nemoteno med seboj pobijajo, v Karlovcu se vrše ponočne ulične borbe, v Macedoniji orožniki nasprotnike režima v masah zapirajo.

Popolnoma je pogazila vlada korupcionistov zakon glede vsečiliških profesorjev, ki jih poljubno brez preiskave upokojujejo. PPŽ je položil roko na sredo znanosti in preganja akademično mladino. Kar pa se tiče uradništva sploh, ga predčasno upokojuje, prestavlja in disciplinira. Definitivnost učiteljstva je sedanja vlada sploh de facto odpravila.

Vlada g. Davidovića je poleg vzpostavitve zakonitega reda in priprav za sporazum med Srbi, Hrvati in Slovenci začela s socialnopolitično zakonodajo. Najprej je uzakonila invalidski zakon, Vlada g. Davidovića pa je tudi že pripravljala material za uzakonitev splošnega socialnega zavarovanja.

Kaj pa PPŽ-režim? Dasi je prve dni obetal neko izboljšanje položaja javnih uslužbencev, ni faktično do danes niti prsta maknil, da bi soloh komu kaj izboljšal. Narobe pa je PPŽ-režim silno poslabšal pravni položaj uradništva, ki je dejansko oropano vsake stalnosti in zaščite zakona, ako ne pripada strankama na silja in korupcije.

To je bilanca dosedanjega delovanja PPŽ-režima. K temu pridejo nasilnost, uvajanje popolne brezpravnosti in kršenje zakonov v svrhu izvedbe volitev v korist PPŽ-klike. Škoda, ki jo s tem PPŽ-režim prizadeva naši državi, se bo še dolgo poznala in bo treba velikih naporov, da se popravi. Vsak, komur je kaj na pošteni upravi, na vzpostaviti nepristranskega pravosodja, na javnem redu in notranjem miru, mora storiti vse, da se 8. februarja ta režim strmoglavi, tako, da se ne bo nikoli več povrnih!

Politične vesti.

+ Zadrega in blamaža, »Slovenski republikanec«, glasilo g. Prepeluha, je v veliki zadregi. Silno neprijetno mu je, da smo objavili poročilo o shodu SRS na Zidanem mostu. Ne ve, kako bi se izkobacal iz te strašne zadrege. Da bi svoje čitatelje potolažil in jih vzdržal v dobrji volji, zanika kratkomalo naše konstatacije o dogodkih na shodu SRS na Zidanem mostu. Nič ni res, vse same laži in neresnice, zatrjuje »Slovenski republikanec«. Je pa tako nepreviden, da priznava, da je nekdo bil na shodu in nam je dogodek s shoda sporočil. E, če je bil na shodu, je že videl in slišal,

kako je bilo. »Slov. rep.« ga raditega imenuje »šufta« in očita SLS, da pošilja v njihovo organizacijo špijone. Ali je SRS posiljala v SLS špijone, ker trdi, da je isti ptiček poprej posiljal laživa poročila iz vrst SLS »Slov. republikanec«? SLS ne potrebuje nobenih špijonov. Ljudje, ki so bili na shodu SRS na Zidanem mostu, kolikor jih je imelo čiste namene, so strašno razočarani in tega ne prikrivajo. Mož, ki je bil na dotičnem shodu in jebral poročilo v »Slovencu«, je dejal: Vse je res, kar je poročal »Slovenec«, samo da še niti vsega ni povedal, je bilo še hujše. Morda bo tudi o tistem dejal »Slov. republikanec«, da je zaradi tega potrdil naše poročilo, »da bi se vodstvo SLS tembolj prikupil, ker morada upa, da bo vsaj pri klerikalcih prišel do kandidature«. Kakor da bi imela SRS vse polno kandidatov na razpolago. Verjamemo, da jih ne manjka takih, ki iščejo samo mandate, pa s takimi se SRS ne bo kaj postavila. Čemu pa potem s pismenimi ponudbami isčete kandidate, ki vam dajejo korke, ker bi jih bilo sram take družbe? »Slovenec« nič ni bil potegnjen po svojem informatorju, pač pa bo potegnil g. predsednika SRS predsednik HRSS.

+ **Kandidatje se isčejo.** Tajništvo »Slov. republikanske stranke« razpošilja zadnje dni ljudem po deželi pisma s prošnjo, da prevzamejo kandidaturo. Taka pisma dobivajo celo naši zaupniki, ki seveda nanje ne odgovarjajo, marveč o tem sporočajo nam. Tako se »postavlja« kandidatje po želji »ljudstva« iz Blasnikove tiskarne. Razumemo pa, da bo težko dobiti kandidatov za stranko, ki nas hoče vdinjati Hrvatom na isti način kakor nas je Žerjav vdinjal Srbov.

+ **Pod hrvatsko komando!** Radičev »Dom« v Zagrebu vneto zagovarja g. Albinu Prepeluhu, da je pošten, delaven in skromen, da ga pa »popovci« napadajo in lažejo o njem, češ da bo kandidiral proti Radiču. V Radičevem zagovoru »popovci« pomenijo »pristaše farjev«, kakor ki jih nazval kak slovenski prosvitljenc. Zato je jasno, da Radičev »Dom« misli pri tem naše liste in naše somišljenike. Pa nič ne stori. Dejstvo pa je, da mi g. Prepeluhu nismo napadali in o njem nismo lagali, češ da misli kandidirati proti Radiču. Pač pa smo mu očitali, da je zlezel pod Radičevem okrilje in priznal nad Slovenci hrvatsko hegemonijo. In za to gre! Tega seveda Radičev »Dom« ne bo dementiral, ker se je g. Prepeluh uklonil komandi iz Zagreba. Če bo pa to neprjetno konstatacijo dementiral »Slovenski Republikanec«, ne bo naša krivda, če bo zapisal laž. Ampak to ne bo v skladu s poštenostjo in s tistimi lastnostmi, ki jih g. Prepeluhu pripisuje Radičev glasilo. Iz vsega tega je pa razvidno, da g. Prepeluh ne bo imel sreče s hrvatsko komando, kakor je ni imel dr. Žerjav z velesrbsko!

Beležke.

Dober nauk! »Slov. republikanec«, slovenska pripraga hrvatske Radičeve stranke, pravi, da Hrvatje nastopajo kot narodna celota in enota. Ali ne čuti, da si je s to ugotovitvijo dal hudo moralno klofuto?

Prazen strah imenuje glasilo g. Prepeluha naša belgrajska poročila o načrtih nasprotnikov proti Radiču. E, zakaj neki se potem pod Davidovičevim vladom tako krajžni g. Radič sedaj skriva? Zakaj neki potem po našem vzgledu »Slov. republikanec« svari: »Bodite previdni v svojih besedah! Preveč previdnosti ni še nikdar škodovalo, pre malo pa že dostikral!«

Popravki. Iz Piškopeje nam pošilja po § 19 tiskovnega zakona tamozni policijski pisar: Ni res, da je g. Baltič veliki župan v Ljubljani, res pa je, da velikega župana s takim imenom sploh ni; tudi ni res, da je g. dr. Ninčič kaj pravil časnikarjem o neki izdajalski aferi pri razmejitveni komisiji, res pa je le, da je zunanjemu ministru tako poročilo silno neprjetno in da želi, da bi časnikarji utajili, kar jih je prej poročal.

Se manj res je, da se § 19 tiskovnega zakona ne da zlorabljati, res pa je, da morajo listi pravilno sestavljene popravke sprejemati, četudi ti popravki ne popravljajo neresnice in da se odgovorni uredniki v nasprotnem slučaju kaznujejo, ne zato, ker da popravki ugetavljajo dejstva, marveč da more priti do besede napadeni, četudi se v popravku laže, da se kar kadi. Konečno je res, da vsak urednik mora to vedeti in da le g. Prepeluh tega ne ve!

Med akademskim dijaštvom.

O ljubljanskem akademskem dijaštvu vlada posebno radi njegovih zadnjih pre malo odločnih nastopov mnenje, da je to tisočglava množica inteligentnih kruhoborcev, ki je pripravljena za skledo kisle repe ali pa za gorek brlog pozimi služiti vsakomur, ki ji to nudi. To mnenje sklepa po zunanjem videzu, ne pozna pa notra-

nega razpoloženja. Saj to mnenje ne drži niti za maso takozvane napredne svobodomislene akademiske mladine, ki je morsala v zadnjih dogodkih na univerzi igrati tragično farso »Hlapci«. Da bo veden slovenski narod, kako je v resnici med akademskim dijaštvom, koliko na silja mora prenašati zavoljo svojega obstanka, hočem ta žalostni položaj malo opisati.

Ko pride akademik v Ljubljano, ima največjo težavo s stanovanjem. Hrana se dobi, sicer precej oprana, zato pa zelo poceni v ljudski kuhinji. Da le ne kruli želodec. Tako je aprovizacija hitro rešena. Tudi stanovanjsko vprašanje je hitro rešeno. Vpiši se v svobodomiseln napredna društva (ki so pa zaenkrat najnesvobodnejša in najbolj reakcionarna), še bolje drži, če se vpiše v Orjuno in javno zabavlja čez klerikalce; po tem receptu si gotovo sprejet v akademski kolegiji, kjer so lepa stanovanja po nizkih cenah. Če si zelo državtoren, dobis kaj malega tudi na roko. Ker je pri veliki večini dijaštva vsak dan na dnevnem redu vprašanje biti ali ne biti in ker vpis v napredna akademiska društva ter zabavljanje čez klerikalce in komuniste še vendar ni prevelik zločin proti samemu sebi, zato ta društva številčno zelo rastejo. Če tega ne bi bilo, bi se ta anahronistična nasilna stavba že davno podrla in bi akademsko dijaštvu plavalo javno v čisto drugih strugah, kot sedaj plava.

Do letošnjega leta je bilo to stanje vzdržno, ker ni bilo drugih zahtev, kot sem jih že opisal. Pri zadnjih štrajkih je pa stvar postal težava. Kolegišči bi z drugimi akademiki vred radi manifestirali za avtonomijo univerze in za akademsko svobodo, pa niso smeli, ker demokratska stranka ni pustila. Gotovo, kaj naj protestira napredni akademik proti naprednemu ministru. Dogodilo se je tragično nasilje nad svobodno akademsko mladino, ki povrhu še sama razglaša, da je svobodomislena. Na povelje Dolfeta Ribnikarja so morali vsi kolegišči s palicami obroženi pred univerzo, da za vsako ceno

preprečijo štrajk. Po kolegiju so zvonci klicali alarm, upravniki kolegija so pa letali po sobah, da si vsakega zapomnijo, ki bi se povelju uprl. Uporniki so bili, a sramotno malo število. Kakor kak »feldžandar« jih je gnal Dolfez od zadaj, odspredaj pa je korakala ljubljanska akcija, alarmirana iz raznih Orjuni prijaznih tovaren. Pred univerzo je komandiral sam predsednik Jadrana, v avli univerze dr. Knaflčič, izza štantov Miklavževega semnja pa je opazoval sam »feldžandar«, da bi nihče ne pobegnil iz sramotnega boja. Uspehov vkljub »genialnemu« vodstvu ni bilo, kajti z njihovim nastopom so bila predavanja še bolj onemogočena.

To so nasilja, ki jih morajo prestajati akademiki od bogate demokratske gospode zavoljo svojega obstanka. Kakor kaže razvoj, se bodo akademiki v najkrajšem času uprli tej tiraniji. Prva odsodba akademike Orjunc se je izvršila na meddruštveni seji vseh kulturnih in strokovnih društev dne 6. t. m. v akademskem domu, kjer je bilo sklenjeno, da se akademski klub Orjuna ne vabi več na meddruštvene seje. Sklep je bil sprejet z večino 11 glasov proti štirim.

Se se bodo dali izrabljati, pa ne več dolgo. Pokret med dijaštvom gre letos na levo, zelo na levo, kar čisto točno odgovarja nasilstvu. Štrajki, posebno zadnji, so pokazali silno izolacijo naprednjakov na univerzi. Pa ne samo izolacija, tudi njihova nasilno zvarjena enotnost se ruši. Odločnejši in zavednejši odkrito prestopajo med štrajkujoče, čeprav vedo, da jim je zato akademski kolegij zaprt za vedno. Saj so dosti dolgo časa radi gmotnih krovitih redili idejno revščino, anahronizem kulturnega boja kot svobodomislici, pa obenem najbolj nesvobodni, podpirali idejo diktature. Povojni akademik se ne more več navduševati za degradacijo človeštva na najbolj razvito žival, za diktaturo in druge slabosti materialistične dobe. Idejni razvoj gre v smeri, ki jo odločno kaže »Križ na gori«, v smeri poduhovljenja in čiste demokratije.

Svoboden akademik.

Potres.

Ljubljana. Včeraj, 12. t. m., ob 15. uri zjutraj je bil v Ljubljani hud potresni sunek. Trajal je le malo sekund. Smer mu je bila od vzhoda proti zahodu. Preden se je potreslo, je bilo čuti volno bobnenje, kakor da bi peljai po cesti težko naložen voz. Nato so se zazibali zidovi, pohištvo je zaškripalo ter se je pričelo tresti. Počasi je tresenje ponehalo in bobnenje se je vedno bolj oddaljevalo. Mnogo ljudi je sunek zbulil, nekatere je celo toliko preplašil, da so skočili iz postelj. V Bodmatu je bil sunek tako močan, da se je v neki hiši z mize prevrnila steklenica. Tudi na ljubljanskem Gradu je bil potres precej močan. Skode potres ni napravil.

Zavod za meteorologijo in geodinamiko v Ljubljani nam poroča: Dne 12. t. m. zjutraj okoli 15. ure je bil močan potres, katerega komponenta E-W je bila predvsem močna; 9 minut pozneje se je pojaval še en manjši sunek. Naprošajo se vse osebe, ki so ta potres čutili, da bi blagobitno poročale o svojih vtisih zavodu za meteorologijo in geodinamiko v Ljubljani. Ta poročila so poštne proste.

Ihan. Danes, 12. decembra, ob 15. uri zjutraj je bil tu potres.

Brežice ob Savi. Danes, 11. t. m., ob 13. uri 30 minut se je čutil tu zopet znaten potresni sunek. Sploh se ponavljajo zadnji čas opetovani večji ali manjši tresljaji.

Dunaj, 12. decembra. (Izv.) Dunajski potresni aparati so zaznamovali danes zjutraj ob 4. uri 28 minut močan potresni sunek.

Trst. V noči od 11. na 12. t. m. so okoli polnoči čutili precej močan potresni sunek. Drugi še močnejši potres je bil ob pol 5. zjutraj. Skode potres ni napravil. Iz Vidma poročajo, da se je po seismografskih poročilih ugotovilo, da je bilo središče potresa v Gornji Furlaniji in v Karniji. Okoli Tolmezza je bil potres zelo hud. Poškodovanih je tudi stolna cerkev v Tolmezzu. Tudi na Kanalskem je potres napravil precej škode.

Linec, 12. (Izv.) Potres, ki so ga danes zjutraj ob pol petih čutili po celi južni Nemčiji, je bil v Linecu in po drugih krajih Gornje Avstrije tako močan, da so škrepala okna, vrata se odpirala in se premikali predmeti, obešeni na stenah. Ura na linški stolnici je vsled potresa prišla iz ravnotežja in je po potresu kazala za četrte ure nazaj.

Rim, 12. (Izv.) Iz Trsta poročajo, da so danes zjutraj čutili dva potresa. Prvi je bil sunek, drugi pa valovanje. Potres so čutili od Vidma do Reke. V Trstu so ljudje bežali iz hiš, ker so se bali, da se ne bi hujše pogrenzile.

Tudi iz raznih drugih krajev Slovenije smo dobili poročila, da so čutili potres.

Kmetijska družba.

V ponedeljek, 15. t. m., naj pridejo vsi somišljeniki na občni zbor. Delegati iz bivše Kranjske naj pridejo točno ob 10. uri v Rokodelski dom, Komenskega ulica 12, iz bivše Štajerske v Akademski dom, Miklošičeva cesta (poleg Uniona). Tam se dogovorimo vse potrebno. — Opozorite na to vse delegate! — Samostojneži so izdali navodilo, kako nači obkolti in zadržati. Kot svoj znak so razposlali male slovenske trobojnice. Toj pozor nanje, da ne morejo izvajati nasilja.

za Celje — tudi letos udeležencem občnega zbora in poučnih predavanj polovično vožnjo na vseh železniških progah v Sloveniji. Upamo, da bo polovična vožnja dovoljena. Ko prejmemo odlok, ga objavimo. — Pričetek občnega zbora bo po prihodu dopoldanskih vlakov točno ob 11. uri dopoldne. Po kratkem odmoru za kosilo se prično predavanja. Kosilo se bo dobito v gostilni Rokodelskega doma. Vabimo pa vse, ki se nameravajo udeležiti občnega zbora in ki žele, da se jim naroči kosilo, da to vsaj do prihodnjega petka — 19. decembra t. l. — po dopisnici javijo tajništvu Županske zveze, Ljubljana, Jugoslovanska tiskarna, II. nadstropje. — Tajnik.

— Konkurzni razpis. Potom okrožnice je bila razpisana župnija U n e c v cerkniški dekaniji z zaključnim rokom do 31. decembra 1924.

— Nov slovenski zdravstveni propagandni list. List »Zdravje«, ki ga je izdajal inšpektor ministrstva narodnega zdravja v Ljubljani kot slovenski prevod enakoimenega srbskega lista je prenehal izhajati. Namesto tega lista se bo izdajal list »Zdravje« z originalnimi članki ter bo izhajal kot priloga lista »Prerod«. Sodelovali bodo v listu priznani strokovnjaki, uredništvo pa je prevzel predstojnik higijenskega zavoda dr. Pirc.

— Očka Triglav, mamica Ojstrica in striček Kum se bodo v najkrajšem času pogojarjali v »Mladem junaku«. Kdor jih hoče poslušati, naj sporoči svoj raslov upravi »Mladega junaka«, Ljubljana, Poljanski nasip 10.

— Uradniške legitimacije. Ker nove uradniške legitimacije ne morejo biti izvršene do konca tega leta in tiskarna niti ni istih doškala, je minister za promet z odlokom MS 27.019—24 odredil, da se stare legitimacije ne podaljšajo za leto 1925, pač pa sme direkcija na prošnjo izdati prosilcem, kateri so uradniško legitimacijo že zaprosili, pa še ne prejeli, nakaznice za vožnjo po polovični ceni, kadar za to zaprosijo preko svoje pristojne oblasti. Kadar se bo že zaprošena legitimacija za olajšave rodbinskim članom in penzionistom izdala, se bo v njej črtalo toliko rubrik, kolikor se je izdal na račun nakaznic. Direktor Vrečko.

— Dobro priporočilo. V Stari Pazovi kandidirata dva gospoda, profesor Milan Nedeljkovič in dr. Ljuba Popovič. Dr. Popoviča priporoča mitroviška »Srbija« tako: »Dr. Ljuba Popovič je zelo mlad in bogat samec, ki lahko upa na dobro in bogato ženitev.«

— Po zakonu. Dr. Ivo Mogorovič, načelnik v ministrstvu za socialno politiko, je upokojen. V tozadevnem dekreту stoji kot vzrok upokojitve, ker je izrazit pristaš politike Ljube Davidoviča.

— Prošnje za znižano vožnjo na železici za državne uradnike. Učiteljska tiskarna je začela formularje tiskane prošnje za znižano vožnjo v smislu novega pravilnika o voznih olajšavah. Prošnje so v smislu pravilnika posebne za aktivne uradnike, posebne za upokojence in posebne za rodbinske člane ter vdove in sirote drž. uradnikov. Aktivni uradniki imajo zase in za rodbinske člane vlagati prošnje pri svojih uradih, kjer so nameščeni; upokojenci, vdove in sirote pa potom deležnici finan.

— Aretacija velikega sleparja v Zagrebu. V Zagrebu so aretirali lastnika agencije »Finum« — Nikolaja Bačića, ki je razne stranke ogoljufa za skupno vsoto 300.000 Din.

— Sumljivo zalogu usnja (okrog 19 kg) je nosil Franc Bizjak, ladijski natakar z Općine pri Trstu. Usnje je najbrž ukradeno na Vrhniku ali pa pri železniških posiljkah. Med Verdom in Ljubljano je Bizjaka aretirala železniška policija.

Primorske novice.

— Zadnji napad na slovanske šole. Pod tem naslovom poroča »Pučki Prijatelj« dne 11. t. m.: Zloglasna Gentilijeva šolska reforma je dovoljevala, da morejo dobivati naši otroci v šolah (ki so se z reformo poitaljanci) pouk v materinščini o dodatnih urah. Naše ljudstvo je začetkom šolskega leta širom Istre vložilo prošnje za pouk otrok v materinem jeziku. Sedaj pa, ko bi se moral zakon v praksi uporabiti, so šolske oblasti razposlale na šole okrožnice, s katerimi se te dodatne ure v nasprotju z zakonom ukinajo. Prepoveduje se namreč v dodatnih urah vsak pouk v čitanju in pisanju in ukazujo, da se pouk omeji samo na ustne pogovore med učiteljem in deco. To je toliko, kakor da je vsak pouk v materinščini ukinjen. — Kako je s šolskimi pravicami italijanskih narodnih drobcev v naši državi? Če je znala italijanska vlada za te drobce zagotoviti pri naši vladni vse mogoče ugodnosti, je pač sramota za našo državo, če ne more za kompaktno jugoslovansko manjšino v Italiji pri »sorodni« italijanski vladni doseči najnaravnnejših pravic do samobitnega kulturnega razvoja.

— Za sanacijo položaja »Banke Adriatike«. Tržaški »Piccolo« z dne 12. decembra poroča, da se je te dni ustanovila finančna skupina, ki je pripravljena izvesti likvidacijo »Banke Adriatike« in preprečiti konkurs. Skupina je pripravljena izvesti likvidacijo sledete: Priviligirani krediti, zaostali davki, vsi bodoči upravni stroški, uradniške kaznive in zaostale plače in vsi priviligirani dolgovki se plačajo brez dobitka. Za hranilne vloge (na hranilne knjižice) se izplačajo vsem majhnim

vložnikom kot priviligiranim cele vsote brez dobitka, za ostale vloge pa 60%. Drugim upnikom se izplača 40% dolžne vsote in obresti do 20. oktobra t. l. Plačila bi se izvršila v dveh obrokih: 50% 14 dni po sklenjeni poravnaji, 50% pa 6 mesecev na to. Za vsa ta plačila bi jamčil prvovrstni bančni zavod. To ponudbo morajo upniki in prizadete oblasti sprejeti do 9. januarja 1925. Nadaljni pogoji bi bili: delniška glavnica in rezervni fond B. A. se anulirata; Italijanska banka se mora odpovedati zastavni pravici in vrniti vrednostne papirje B. A.; erar se mora odpovedati 2 milijonom odškodnine; kralj, prokurator mora preklicati hipoteko 10 milijonov na premoženju enega izmed upravnih svetnikov; med bivšimi in sedanjimi upravnimi svetniki B. A. se morajo zbrati 3 milijoni lit na korist upnikov; finančni skupini, ki izvede likvidacijo, se morajo prepustiti vsa aktiva B. A., ne izvzemši kreditov, ki bi utegnili p-sti na B. A. od Jadranske banke v Belgradu. — Upravni svetniki B. A. bodo o tem predlogu za poravnavo razpravljalni na svojem prvem sestanku dne 18. t. m.

Popoln uspeh
morete imeti le, ako uporabljate prašek za pecivo
in vanilin - sladkor
,ADRIA».

Štajerske novice.

— Požig. Strašek Alojzij je začmal svoje sestri Jožefi Gobec v Malesah pri Sladki gori hišo in ji s tem povzročil 20.000 Din škode. Po požigu je pobegnil.

IZ PTUJA.

Umrla je v Gradcu po težki operaciji gospa Ida Metzler, roj. Fersch, soproga znanega in priljubljenega zdravnika dr. Fr. pl. Metzlerja. — Na Jesenicah pa je mrla pri svojem sinu zdravniku dr. Schwabu gospa Marijana Schwab, roj. Wibmer. Trupli obe bodo prepeljali v Ptuj.

Zaprtega župana. V soboto ob 6 zvečer se bo vršila v mestni posvetovalnici slovesna zaprisega novega župana dr. Senčarja. Prihodnji teden se bo vršila prva seja novega občinskega sveta. Na dnevnem redu je proračun.

Demonstracija upokojencev.

Včeraj ob 10. uri dopoldne so se železniški upokojenci korporativno zbrali pred željno vlado, kjer je deputacija pod vodstvom predsednika g. Salamuna velikemu županu dr. Baltiču izročila spomenico sledete vsebine:

Odvzete so naenkrat vse žel legitimacije in vse vozne olajšave vsem železniškim delavcem-provizonistom, miloščinarem, nezgodnim rentnikom, ki imajo samo nezgodno rento, nadalje vdovam in sirotam imenovanih, kakor tudi hčeram, ki gospodinijo očetu-vdovcu, ki prejema ranje rodbinsko doklado, in hčeram, ki vodijo gospodinjstvo doma pri starših. Nadalje so se vsem vpokojenim neuradnikom, namreč zvančnikom, služiteljem in njih vdovam vsled ukinitve stanovanjske doklade mesečni prejemki znižali mesečno za 210, 60 in 50 dinarjev. Ustavila se je rodbinska doklada za one otroke, ki so prekoračili 16. leto in se uče obrti.

Društvo kakor vsi prizadeti proti prizadanjim krivicam najgorčencje protestirajo in zahtevajo, da se imenovane krivice nemudoma popravijo. Vpokojeni provizoristi naj bodo v draginjskih dokladah enakopravni drugim vpokojencem.

Železniškim miloščinarem, ki imajo 2 Din dnevno draginjske doklade, naj se nakaže enaka draginjska doklada, kakršno je nakažala finančna delegacija svojim miloščinarem. Miloščinarem, ki imajo vložene prošnje za pokojnino, naj se nemudoma rešijo, nakaže naj se jim draginjska doklada, ker ti reveži so brez vseh sredstev.

Osrednji urad v Zagrebu naj nemudoma zviša draginjsko doklado železniškim nezgodnim rentnikom, tudi tistim, ki imajo pokojnino, primerno draginji. Ustanovi naj se takoj razsodišče, da bodo mogli nastopiti proti krivicam, katere so se jim prizadejale.

Končno spomenica naproša g. večnika župana, da posreduje brzojavno za uboge upokojence.

Gospod veliki župan je deputaciji obljubil, da bo brzojavno takoj obvestil vlado in upa, da bodo krivice takoj popravljene. Vpokojenci so nato skupno odšli na ravnateljstvo železnic. Železniškega ravnatelja g. Vrečka ni bilo doma, deputacijo je pa sprejel inž. Šega in ravnatelj dr. Fatur. Oba sta obljubila, da bosta prošno in zahteve vpokojencev upoštevala in zanje zanimala tudi ravnatelja.

Dr. OETKER-Jev
pecilni prašek
Dobi se povsod ali pa v tovarni
(Svetla glava.)
Jos. Reich, Maribor

Ljubljanske novice.

Ij Proslava petletnice univerze se vrši slovesno danes ob 11 dopoldne v zbornični dvorani na vsečilišču. Vabljeni!

Ij Vzgoja v dobi Pribičevič-Zerjavove ere. Preteklo soboto sta imela Srednja teh. šola in Učiteljske plesni venček v dvorani Narodnega doma pod pokroviteljstvom gospode dr. Baltičeve in gospode dr. Zerjavove. Vrišč se je vršil do zore. Da je imel Bachus — beg vina — svoj praznik, ni treba še posebej pomniti. Omenim naj samo en primer. V nedeljo zjutraj, ko se je vršila šolarska sv. maša za učiteljske v cerkvi presv. Srca Jez., je pridrla pijača druži naravnost na kor s polnimi steklenicami vina. Delali so se škandalisti, da jih ne morem tu popisati. Hreščeti glasovi so doneli s kora. Med mašo so pili vino. To torej naj bodo bodoči vzgojitelji in učitelji naše dece. Le tako naprej gosp. Zerjav in kmalu boste dosegli svoj višek! X. Y.

Ij Povražanje cen kruhu. Zadruga ljubljanskih pekovskih mojstrov je sklenila zvišati cene kruhu za 2 kroni pri kilogramu.

Ij Pojasnilo. Zaradi jasnosti včerajšnjega članka v »Slovencu« z naslovom: »Slovenska akademška mladina za akademsko svoboščino« objavljamo, da so strokovna društva vseh fakultet, ki so spodaj podpisana, podpisala od celega poročila samo resolucijo — v politiko se strokovna društva ne vmešavajo!

Ij Gostilna »pri Fajmoštru« priporoča špecialitet »sladki Mosler« iz graščine Ormož in izborno dolensko Portugalko. (7797)

Ij Nesreča. Alojzij Arhar, elektrotehniški mojster, s sv. Jerneja ceste št. 47, je dne 11. t. m. privozil s kolesom z dvorišča svoje delavnice na Vodnikovi cesti. Pred hišo so pa ravno stali trije s hrastni naloženi vozovi, tako da se je moral Arhar obrniti, da je mogel naprej. Ko pa je pripeljal do zadnjega voza, sta se konja splašila, Arharju z okretem zastavila pot in ga hkrati podrla s kolesom vred. Konja sta potegnila voz, pomandrala kolo, kolesa so pa Arharja tako poškodovala, da je oblečal v nezavest. Domov so ga odnesli njegovi poomočniki. Arhar trpi na težkih notranjih poškodbah in se leči na svojem domu.

Ij Žeparji, ki zadnji čas rogovito precej uspešno tudi v Ljubljani, so vrgli na vrt Kolodvorsk ceste št. 12 dve izpraznjeni žreb. Rabljeni denarnici. Našel jih je vrtnar Clemenc Ivan. V prvi listnici je bilo ime Karel Albreht, trgovec iz Kamnika, v drugi pa Andrej Guštar, Velika vas pri Moravčah.

Ij Ravnokar je pr. spela večja pošiljatev pristnega svečega norveškega ribjega ojaja in najboljše kakovosti. Lekarna Mr. M. Leustek, Ljubljana, Resljeva cesta 1.

Ij Koncert v Kavarji Evropa se vrši danes v soboto. Svira godba dravske divizijske oblasti. Začetek ob devetih zvečer. Vstop prost. (7805)

Ij Žrtev žeparjev. Tozadevno včerajšnjo notico, v kateri smo poročali, da je neznan žepar okradel trgovca Mariniča, popravljamo v toliko, da se ne boste v organizaciji, pa tudi v njene glasilah zalihi našega prepričanja, ki si ga ne damo zatreli na noben način — pa bomo podprt sporazum za skupno stanovsko organizacijo. Če daste tako garancijo, da bodo UJU izven strank, sem prepričan, da se ne bodo ujedinili le slovensko, ampak tudi hrvaško učiteljstvo, kejega lepo število stoji še izven UJU-ja. Potem vam tudi ne bodo treba vabiti neorganiziranih v UJU, ker ga ne bodo tovariša ali tovarišice, ki bi se ne oklenil organizacije, koje edini namen bi bil dobrobit stanu in pa pravico postopanje proti vsakemu članu, naj si že pripade k katerikoli politični strui. Kar pa se tiče »sebe« mnjenja g. Jovanoviča, češ da člani »Slom. zvezec« zapisnika zato niso bili podpisani, ker niso imeli dovoljenja od vodstva SLS, izjavljam, da si tako nelepe insinuacije ne morem razlagati drugače — kot samo s sugestijo ljubljanskega poverjenštva — UJU. Tudi Jovanovičev očitek, da člani »Slom. zvezec« niso imeli toliko moči, da bi se osvobodili od svoje politične stranke, jasno priča, da je g. Jovanovič zelo enostransko informiran, ter da razvoja in programa »Slom. zvezec« ne pozna. Ravno očitek pa zoper dovolj jasno priča o politični tendenci UJU, da se ji hoče političnega boja, ki nikakor ne sodi v stanovsko organizacijo. Prav nekolegialno pa se mi vidi, da hočejo UJU-jarji s takimi izjavami obrniti pozornost učiteljstva od največje stanovske nešreče, ki jo je doživel sedaj učiteljski stan, to je, ukinitve stalnega nameščenja, za katero nosi odgovornost v prvi vrsti vodstvo ljubljanskega UJU-ja, o čemer vendar dovolj jasno pričajo dejanja, ki jih ne bom ponavljaj.

Ivan Strukelj.

Okrečica »Slom. zvezec« naj bi delila nerazpoloženje med članstvom UJU, tako piše »Učit. Tovariš.« Nerazpoloženje ste ustvarili vi sami brez okrečice »Slom. zvezec«. Dejanja, dejanja, ki so že tu, in ki bodo še sledila, ta so vzrok nerazpoloženja med učiteljstvom, ki vam je neljubo in vam bo delalo še velike preglavice.

Nareče svet. Zbor zaupnikov SLS v Celju je obsedil ukinitve definitivnosti, UJU — organizacija učiteljstva pa molči! Oni, ki bi jim s političnega vidika tako stanje učiteljstva pravzaprav prav prišlo — obsojajo, oni, ki se jih najbolj tiče, pa molčijo, ker se bojijo hudega pogleda g. Luke Jelencu.

Naznanilo. V listih smo brali, da je g. Rape zavzel mesto mest. šol. referenta na magistratu. Za prednika nimajo lepe besede, das je tudi član UJU. Imeli pa jo bodo drugi, ko bodo prišel čas za to; kajti tak mož, kakor je gospod Hočvar, ki je moral samo radi njegove velike objektivnosti zapustiti mesto okrožnega nadzornika, ne bo ostal pozabljen med mestnim učiteljstvom pa tudi ne na merodajnih mestih.

deno ukradeno blago cenijo na okrog 5–6000 Din. Krmelj pride, ker gre za slučaj cerkvene tvatvine, pred poroto.

Ij Razno. Iz zaklenjenega kovčega Fabijanove služkinje Ane Kokalj je bilo ukradeno 2000–2500 Din. Neznan mladenič je kupil pri branjevki moško sraje za 75 Din ter ji izplačal s 1000-kronskim avstrijskim bankovcem. Prodajalka ni pravočasno zapazila goljufije in je odštel neznancu 925 Din.

Misijonski vestnik.

Iz misionske statistike. Jeseni odhajajo v misijone novi misjonarji. Letošnja jesen je bila v tem pogledu posebno blagoslovljena: število novih misjonarjev je bilo izredno veliko. Maryknoll je zvišal število na 24, ameriški dominikanci so poslali na Kitajsko 6 patrov, pasijonisti 15, prve 4 ameriške lajiške pomočnice so odpotovale v Bengalijo, prav tje je odpotovalo tudi 7 misjonarjev Američanov. Rekord so dosegli Don Boscovi salzejanci, ki so poslali v misijone 103 misjonarje, patre in brate. — Franciškanci so predložili svojo zadnjo statistiko. Tačas imajo od svojih 17.000 članov 2.662 v misijonih. V 56 njihovih misionskih pokrajinh deluje poleg tega 773 domačih duhovnikov, ki pripadajo tretjemu redu, in 2.307 sestra. V 6501 občini je 4326 cerkva in kapel. Za krt se je pripravljalo v zadnjem letu vsega 178.000 oseb, tretjerednikov je bilo v misijonih 33.000. V semeniščih in predšolah se je pripravljalo na duhovski stan 873 gojenca. V 2.760 šolah dobiva 313.000 učencev in učenek krščanski pouk, nad 5.000 sirot in 11.000 drugih rečežev oskrbujejo franciškanski misijoni. Krščenih je bilo 19.410 oddašenih in 132.656 otrok, birmanih 65.000 oseb; zadnjo popotnico je prejelo 34.000 umirajočih, cerkveno je bilo poročenih 22.000 parov.

Misijoni na Japonskem. »Prijatelji misijonov« javljajo: V Tokiju so starši učencev šole »Zgodnjina Danica« dali oo. Marijanistom 132.078 jenov, da spet sezidajo od potresa podstre zgradbe. Od 5. do 19. oktobra se je vršil v Tokiju provincialni koncil pod predsedstvom apostolskega delegata msgr. Giardinija. Med enaintridesetimi člani tega koncila so bili 3 nadškofi, 3 škofi, 4 apostolski prefekti, 6 predstojnikov samostanov ali kongregacij, katerih 16 vseh je imelo odločilne glasove. Razen tega se je kongresa udeležilo tudi 15 duhovnikov, ki so imeli posvetovalne glasove. Med nadškofi in škofi so bili: 1 Italijan (predsednik), 1 Nemec in 4 Francozi; med apostolskimi prefekti: 2 Spanci in 2 Nemci; med duhovnimi svetovalci: 7 Francozov, 6 Spancev, 1 Luksemburžan, 1 Američan, vsega skupaj torej 13 Francozov, 6 Japoncev, 5 Nemcev, 4 Spanci, 1 Američan, 1 Luksemburžan in 1 Italijan. Med nefrancoskimi misjonarji, ki danes orjejo ledino Gospodovo na Japonskem, je 23 očetov franciškanov, Nemcev ali Kanadcev, z 8 brati in 21 usmiljenkami, 18 nemških obožje Besede z 19 usmiljenkami in 19 očetov Spancev z 8 usmiljenkami.

Socialni vestnik.

NAŠI IZSELJENCI.

V zagrebškem tedniku »Jugoslovenski izseljenik« objavlja njegov urednik D. F. Andričević obširno poročilo o razmerah med našimi izseljenci v obeh Amerikah. V zadnji številki navaja podatke iz Združenih držav Severne Amerike, ki so za Slovence posebno častni. Izmed vseh jugoslovenskih izseljencev v Združenih državah so ustanovili prve lastne organizacije Slovenci, in to pod slovenskim in katoliškim imenom: Kranjsko-slovenska katoliška jednota (sedaj Jugoslovenska katoliška jednota) v Ely, Minnesota, l. 1888. — in Kranjsko-slovenska katoliška jednota v Jolietu, Illinois, l. 1894. Tega leta so potem tudi Hrvati ustanovili svojo. Narodno hrvatsko zajednico v Allegheiju. L. 1901. so si ustanovili Srbi svojo »Srbsko pravoslavno zvezo Srbovane« v Mekeesportu. L. 1903. se je v Calumetu, Michigan, ustanovila Slovensko-hrvatska zveza. Nato so sledile nadaljnje organizacije; med drugimi so si l. 1908. osnovali slovenski svobodomislici svojo Slovensko svobodomiselnico podporno zvezo v Chicagu, a slovenski socialisti l. 1910. svojo Slovenskodelavsko podporno zvezo v Johnstownu, ki se je pridružila prvi. To so pa samo glavne podporne organizacije, poleg katerih pa deluje še več samostojnih društev. Te zvezne so imele glasom uradnih podatkov z dne 30. julija 1922 slediči obseg:

1. Slovenske organizacije, 9 po številu, so štele 90.966 članov in nad 3.000.000 dolarjev premoženja; 2. hrvatske organizacije, 7 po številu, so štele 68.158 članov in 1.746.840 dol. premoženja; 3. srbske organizacije 4, ki so štele 16.254 članov in nad 61.000 dol. premoženja. Moč slovenskih organizacij torej daleč nadkrijuje hrvatske in srbske, o čemer je pa treba seveda upoštevati, da je število srbskih izseljencev znatno niže nego število slovenskih in hrvatskih. Srbi so v zadnjem času združili vse svoje organizacije v eni sami srbski zvezzi, a tudi Hrvati že snujejo svojo vsehrvatsko zvezzo.

Enako kakor na polju podpornih organizacij prednjačijo Slovenci v Združenih državah tudi s svojimi kulturnimi ustanovami. Vseh jugoslovenskih pevskih društev je v Severni Ameriki 69; od teh pripada Slovencem 39, Hrvatom 21 in Srbom 9. — Važni za razvoj kulturnega življenja so društveni domovi, ki so si jih tudi Slovenci zgradili že par.

V verskem oziru so Jugosloveni organizirani po narodnosti in veri posebej. V Združenih državah je 38 slovenskih župnij, 26 hrvatsko-katoliških, 2 grško-katoliških in 23 srbsko-pravoslavnih župnij. Cerkveno vprašanje rimsko-katoliških in grško-katoliških jugoslovenskih izseljencev je popolnoma urejeno ter imajo tudi svoje škofe. Srbsko-pravoslavno cerkveno vprašanje pa še ni rešeno: orej so

spadali srbski pravoslavni verniki v Združenih državah pod ruskega pravoslavnega škofa; sedaj je to razmerje razdrto. Menda je bil prav te dni imenovan za pravoslavnega škofa v Severni Ameriki dr. Nikolaj Velimirovič, za administratorja za časa njegove odstotnosti pa arhimandrit Mardarija Uskoković.

Cerkvena organizacija naših izseljencev je posebno važna še zato, ker se v njenem okviru snuje edine narodne šole: župne šole. Jugoslovenskih župnih šol je v Združenih državah 26, od tega 14 slovenskih in 12 hrvatskih. Katoliško misleči starši pošiljajo svoje otroke v župne šole, svobodomiselnici pa v državne. Odtod dejstvo, da znajo otroci versko zavednih staršev še vsi slovensko, ostali pa ne. Sploh je cerkev za naše izseljence tudi v narodnem oziru najmočnejša opora in ohranjevalka narodnega jezika in narodnih običajev.

Jugoslovenski tisk v Združenih državah šteje 46 listov, od teh 19 hrvatskih, 17 slovenskih in 10 srbskih. Dva lista, in sicer mesečnik »Jugoslav Review« in tednik »Srpska Straža« v Newyorku se tiskata deloma v angleškem jeziku. Slovenski katoliški izseljenici so v zadnjem času uveli akcijo, da si osnujejo svoj lastni dnevnik, ki naj bi vodil načelno borbo z domačimi in tujimi nasprotniki in branil kulturne, politične in gospodarske interese naših ljudi. Potreba takega lista leži na dlani in moramo le žleti, da bi misel kmalu postala dejanje.

Ob tej priliki se izplača ugotoviti, da bi bila pač dolžnost naše države, da kaj storiti za narodno šolstvo med našimi izseljenicemi v Ameriki in jih tako razbremeniti. V tem oziru nam more biti v zaled Italija, ki vzdržuje v inozemstvu za svoje izseljence mnogo italijanskih šol. Sploh Jugoslavija neodprtost zanemarja svoje dolžnosti do svojih državljanov in narodnih pripadnikov, ki žive v tujini. Druge evropske države imajo večinoma vzorno urejeno skrb za svoje izseljence, kar le-tem silno olajšuje eksistenčno tekmo z domačimi elementi. Jugoslovan je pa prepričen popolnoma sam sebi, v kolikor mu niso v pomoč zasebne narodne organizacije. In vendar so izseljenici za državo ogromnega pomena, ne samo kot gospodarski vir, ampak tudi kot kulturni in politični faktor, ki širi v svetu ugled dobro ali pa tudi slabo ime domovine. Od režima PP seveda ne moremo pričakovati, da bi uredil izseljeničko vprašanje; k večjemu bi nas obogatil pri takem prizadevanju s kako novo zaradnisko afero.

Prosveta.

pr Pravilno gledanje umetnine. V nedeljo dne 14. t. m. se ob 11. uri dop. obravnavata tema ob konkretnih primerih na razstavi v Jakopičevem paviljonu. Diskusija ima namen dati inteligenčno-lajiku po možnosti v roke podlago za lastno pravilno opažanje, kakršna so potrebna za razumevanje in dožitek slikarske umetnine, posebno moderne. Referira cand. art. Stanko Vurnik.

pr IV. mladinsko predavanje: »Glasba Čehov« se vrši jutri, v nedeljo 14. t. m. ob 11 dopoldne v Filharmonični dvorani. Bogali spored izvajajo opera pevka gdčna Rozumova, kons. profesorji Ruža Slaisova: klavir, Jan Slais: glosi in Karel Jeraj: glosi. Član opernega orkestra Gustav Müller pa igra na čelo. Uvodno besedo govori zborovodja g. Zorko Prelovec. Posebno opozarjam na Dvočakove Bagatele za klavir, dve vijolini in čelo, ki se ob tej priliki v Ljubljani prvič javno izvajajo. Spored se dobivajo v Matični knjižarni in pol ure pred začetkom predavanja pred koncertno dvorano. Vsek spored stane 2.50 Din ter je predavanje v prvi vrsti namenjeno naši mladini.

pr Nova učna knjiga. V zalogi Jugoslovenske knjigarnje v Ljubljani je izšla nova učna knjiga: Zgodovina Srbov, Hrvatov in Slovencev. Za višje razrede srednjih šol sestavlja prof. Anton Melik. Cena vezani knjige je Din 56. Knjiga je temeljita in izredno zanimiva in bodo segali po nji ne samo dijaki, temveč slehern Slovenec, ki se zanima za domačo zgodovino.

pr Mednarodna razstava dekorat. umetnosti in industrije v Parizu 1925. Z ozirom na mednarodno kulturno manifestacijo, katera bo trajala od aprila do novembra 1925, je naša vlada sklenila, da se tudi naša država udeleži te važne razstave. Zato se náprošajo vsi zainteresirani razstavljalci, zasebniki, privatne in državne institucije, da prijavijo našemu poslaništu v Parizu, kaj in v kateri količini namenljajo razstaviti. Priporoča se, da se po možnosti pošljajo tudi slike, oziroma fotografije stvari, ki se mislijo razstaviti. Poslaništvo je vsem zainteresiranim v državi in v inozemstvu na razpolago za vse potrebne informacije. — Kraljevski poslanik v Parizu: Dr. M. Spalajković s. r. (Paris, 45. Avenue de Villiers. XVII. e)

Narodno gledališče v Ljubljani.

Drama.

Začetek ob 8. uri zvečer.

Sobota, 13. dec.: PAGLAVKA. — Red D. Nedelja, 14. dec. ob 3. uri pop.: MOGOČNI PRSTAN, mladinska predstava. — Izven. Ob 8. uri zvečer: DANES BOMO TIČI. — Izven. Ponedeljek, 15. dec.: SUMLJIVA OSERA. — Red B.

Začetek ob pol 8. uri zvečer.

Sobota, 12. dec.: LOPUDSKA SIROTICA. — Red E.

Nedelja, 14. dec.: ob 3. uri pop. CAVALLERIA RUSTICANA, — V VODNJAKU, ljudska predstava pri znižanih cenah. — Izven. Gostuje tenorist Ado Darian.

Nedelja v Narodnem gledališču v Ljubljani. Jutri, v nedeljo so v Narodnem gledališču tri predstave in sicer: v drami ob 3. popoldne kot mladinska predstava pri znižanih cenah Milčinškega narodna igra »Mogočni prstan«, ki je sedaj še vedno dosegla tako pri mladini kakor tudi pri odraslih najlepši uspeh. Zvečer ob 8 pa se vprizor priljubljena komedija »Danes bomo tiči« kot izven predstava. — V operi se pojde ob 3 pop. »ne Cavalleria rusticana« in »V vodnjaku« kot ljudska predstava pri znižanih cenah.

Nocjo se pojde v operi Vilharjeva »Lopudska sirotica« za red E. Tej predstavi bo prisostvoval g. avtor, ki se potem v nedeljo odpelje zopet v Zagreb. — V drami pa se igra »Paglavka« za red D.

Vilharjeva proslava v operi. V četrtek, dne 11. t. m., je naša opera prvič uprizorila Vilharjevo delo »Lopudska sirotica«, katere se je udeležil tudi komponist. Opero so peli pred nabojo polnim gledališčem, ki je komponista takoj po prvem dejanju tako burno pozdravljalo, da se je moral priti zahvaljevat na oder. Po drugem dejanju so se na prizorišču zbrali okrog svolasega mojstru igravci »Lopudske sirotice«, zastopniki Pevske zvezze, Zvezze pevskih zborov, gledališke uprave, Udrženja igračev in raznih ljubljanskih pevskih društv. Javno se mu je zahvalil g. Betteto, ki je slavil njegove zasluge za razvoj slovenske glasbe in pevske umetnosti. Jubilant, ki je bil ed od častitk, darov in lovorjev vencev do solz ginjet, se je nemo zahvalil občinstvu in poljubil dirigenta g. Štritofo, ki je ta večer vodil opero. Strokovno poročilo o uprizoritvi objavimo po reprizi.

Naznanila.

Starčinski sestanek bo v pondeljek, dne 15. t. m. ob 8 zvečer v Akademskem domu. Tema: Notranje politični razvoj Srbije 1868 do 1914. Starčine in akademiki vabljeni, gostje dobrodošli. Odborova seja ob 7. — Predsednik.

V Stolni prosveti predava prihodnji pondeljek ob 8 zvečer g. prof. Iv. Dolenc. Predavanje se vrši v družbeni dvorani v Križankah.

Krekova prosveta ima v nedeljo ob tričetrt na pet v Alojzijevišču sklopito predavanje: »Domača umetnost«. Predava msgr. V. Steska.

Družabni klub. Sestanek v nedeljo ob 8. zvečer v Akademskem domu. Spored zavabeni in družaben.

Odborova seja »Strokovne zvezze javnih načinov« se vrši danes ob 20. uri v kleti Konsumnega društva, Kongresni trg št. 2. Udeležba obvezna. — Predsednik.

Ljubljanska visoka šola v Ljubljani priredi v nedeljo, dne 14. t. m. ob 10. dopoldne v zbornični dvorani na univerzi javno, vsakomur dostopno predavanje o naslednjem predmetu: Pravo in morala. Predava g. univ. prof. dr. G. Tasić.

Obeni zbor društva »Atena« se vrši v pondeljek, dne 15. t. m. ob 8. zvečer v ortopedičnem zavodu v »Mladik« z običajnim dnevnim redom. Ker se želi navzočnost predsednice, je objavni termin nekoliko kraši, kar predpisano, kar blagovoli vzeti cenjeno članstvo na znanje. Na eventuelne ugovore se ožiram do sobote 13. t. m. Pričakujemo in vabimo polnoštevilo članstvo. — Odbor.

»Jadranska Straža« podružnica v Ptuj priredi svoj I. redni občni zbor v sredo, dne 17. decembra 1924 (na dan rojstnega dne Nj. Vel. kralja) takoj po slavnostni službi božji (ob 10. dopoldne) v veliki dvorani Mestnega urada z dnevnim redom, ki ga določa § 15 drušvenega poslovnika. Udeležba za člane obvezna. — Odbor.

Orlovske vestnike.

Skupna sveta maša za udeležence podveznega sveta v nedeljo, dne 14. t. m. bo v kapeli sv. Jožefa ob 9. dopoldne.

Dijaški vestnik.

d »Danica« v Zagrebu. Vsem, ki bi se kdaj utegnili pismono obrniti na naše društvo, naznamo, da smo se preselili in da je naš novi naslov: Jug. kat. akad. društvo »Danica« Palmotičeva ulica 31, Zagreb. — J. k. a. d. »Danica«, Zagreb.

Ljubljanska porota.

MORILEC SVOJE ŽENE PRED POROTO.

Včeraj se je vršila zadnja porotna obravnavava v tem zasedanju. Obravnaval se je grd, umazan in grozen slučaj. Zakonski mož je pomagal najetemu tovaršu, domačemu fantu, katerega je napoijil z žganjem in mu dal 300 dinarjev, da je izvršil nasilje nad njegovim ženo. Čez nekaj dni nato pa je mož to revo na polju, kjer je žela ajdo, ustrelil do smrti.

Oblözenec Simon Naglič, po domačem »Blažetov«, pričenjen posestnik iz Sp. Brnikov št. 45, občina Cerknje na Gorenjskem, je šel 1911 v Ameriko, kjer je ostal do 1921. Prinesel je s seboj, kakor pove sam, okrog pol milijona kron. Kmalu ko se je vrnil, se mu je ponujila lepa prilika in pričenilen se je na lepo Blažetovo posestvo. Ker so bili namreč tam že vsi otroci preskrbljeni, je ostala doma samo še najmlajša hči, kateri je ostalo tudi posestvo. Po ženitvi je žena izročila svoje domača obloženec pričenjenemu možu, današnjemu obloženemu —

ni imel denarja pri sebi, pa ga je čudaški goštitelj grdo ozmerjal, največkrat pa še pretepel. Njegova žena je bila pri njem silna reva. Bila pa je, kakor pove celo soseska, kako pridna, pobožna, marljiva, delavna in skrajno potrežljiva žena.

Zagovor obtoženca.

Ciničen, miren zagovor obtoženca populoma odgovarja njegovemu zgoraj opisanemu značaju. On pravi: Žene nisem ustrelil. Kaj je imela z Janezom Znidarjem ne vem, jaz ga nisem peljal k svoji ženi. Če sem pa komu drugemu kaj napravil, sem se gotovo le branil, ker so me vedno napadali. Revolver sem pa res nosil s sabo. Kar govore od Amerike ni res, kar pa mi očitajo doma, je izrodek nevoščljivosti, ker sem se priženil na posetovo in si postavil novo gospodarsko poslopje. Z ženo sva se v začetku razumela, bila pa je slaba gospodinja, ni znala kuhati, raznašala je razne stvari iz hiše in je imela druge. — Nato mu je stavil predsednik, višesodni svetnik dr. Kaiser, več kako značilnih vprašanj kakor: »Imate še kaj denarja iz Amerike?« — »Nič« — (domači iz dvorane: ker je vse zapil, saj je bil vedno po gostilnah) — »Ali ste res ženi grzili, da jo boste ubili ali zadavili ali pa ustrelili?« — »Ne.« — »Rekli ste, ta cimper ne bo zame in ne za te, otroci ga bodo uživali. Ti boš šla na britof, jaz pa v Gradiško. Za drugega nisi kot za ubiti, poglej ga tu revolver, ali ga boš poduhala. (Pri tem ga ji je pomolil pod nos.) Kar naenkrat boš pada — to bo lahka smrt.« Zadnji dan, štiri ure pred umorom, ko je zvonilo, je reklo: »Pri nas bo tudi kmalu zvonilo.« Dvajset minut pred umorom pa je reklo sosedu Jenku: »No, kmalu mi bo zvonilo, še prej bo pa nekomu drugemu.« Na pomirjevanje pa je odgovoril: »Vi me še ne poznate. Jaz dobro vem, ka, delam.«

Obtoženec pripoveduje dalje, da je bil tako pijan, da ne ve, kako je prišel na njivo in pravi, da je pil vino, žganje in cvet. Sel je žet ajdo, vzel pa je sabo mesto srpa — revolver. »Ko sem prišel na njivo, me je začela ona zmerjati. Skočila je s srpom v me in me je pograbila za roko, s katero sem držal v žepu revolver. Ona je potegnila, pa je počilo; če sem jaz kaj streljal, ne vem. Potem sem zbežal.« Predsednik ga je vprašal, če ga je mogoče žena cel čas vlekla za roko, ko je pekret ustrelil vanjo. Nato vprašanje je molčal. — Nekaterje priče trdijo, da je po umoru pel proč gredje pesem: »Oj kako je težko, ločiti se!« Po zločinu je šel v šamo ležat, kjer je premisljeval. Tam se je spomnil, kaj se je zgodilo in je šel k braui. Prosil ga je, da naj mu prinese obleko in denar, češ, da gre v Kranj k orožnikom. Toda orožnik ga je že med potjo aretilral. Pri aretaciji je orožniku na vprašanje, zakaj je ustrelil ženo, odgovoril: »Zato, ker me ni rada imela.« Čez osem dni pa je pri preiskavi reklo, da se je zgodila nesreča in pri tem zagovoru tudi danes vztraja. — Gleda zlorabe žene po najetem Janezu Znidarju pa je reklo: »Mislim, da to ni mogoče!« Nato ga je predsednik vprašal, zakaj se je poskušal v zaporu obesiti, nakar je obtoženec odgovoril, da je napravil to samo za šalo in da se mu še ni dopadlo umreti. — Končno je predsednik še ugotovil, da je bila pokojnica v začetnem štadiju nosečnosti. Obtoženca je aretilral orožnik Jurij Zubukovšek. Zdravniški ogled pravi, da je bila pokojna močna, edina ženska. Pod desnim očesom je bila močna krvava lisa, v truplu pa so našli 3 krogla, izmed katerih je prodrla ena pljuča in sreč in je bil ta strel smrten.

Obtoženec odgovarja na vse obremenilne izjave in očitke, da se na posamezne dogodke ne spominja.

Pričevanje.

Zaslanih je bilo 19 prič. Prve priče, ki so najvažnejše, so priče, ki so opazovale cel dogodek na polju, ostale pa so bile zaslanih glede domačih razmer in njegovega ponašanja. Terezija Ves je bila kakih 70 korakov od mesta umora. Obtoženec je prišel okrog pol 4 popoldne v sami srajci in brez klobuka na polje. Ona mu ni prav nič storila. Napadel jo je na lepem dvakrat in jo je začel neusmiljeno pretepati po glavi in po prsih. Ko pa jo je tretjič podrl na tla, ji je pokleplnil na prsi, potegnil iz žepa revolver in je petkrat ustrelil na ženo. Pred umorom je še čula priča klic pokojne: »Simon, kaj pa naj naredim, da ne boš hud?« Naglič je po zločinu odšel. Ona se je še dvakrat dvignila, pogledala je za njim, nato pa je padla znak in izdhnila.

Dalje so izpovedale razne priče, da je bil izven pjanosti prav pameten in da je bila tudi cela rodbina zdrava. Kristian je povedal, da je obtoženec mahal z rokami, ko je šel proti njivi, ko pa se je približal ženi, je segel z desnico v žep. — Lampelova je povedala, da ji je reklo obtoženec, da tako grda žena, kot je njegova, ni za tako lep cimper in da je le prav malo delal, včasih komaj vsakih 14 dni en dan. — Priča Koželj pove, da je vprašal pokojno nekoč, če ji je res než pretrgal krilo do vrha, nakar mu je ona odvrnila: »Strašno dela z menoj, res, še sedaj sem vsa stopena in strgana in ne vem, kako bo to končalo.« — Priča Cesen je povedal, da je obtoženec na njegovi svatbi zaplečeval. Ker je med svati sitnari, ga je potisnil na prag. obtoženec ga je pa udaril s trdim predmetom po glavi in ga je precej poškodoval. Povedal je tudi, da je jokal, kadar je bil pijan. — Malo čudno je izvenela izpoved priče Roze Ropotarjeve,

ki je povedala, da je obtoženec res doma podrl strop in peč. Toda končno se je pojasnilo, da je bil strop že podprt več let. Ko je dobil obtoženec plačilni nalog za davek, je podrl strop in peč, ker mu je nekdo svetoval, da mu bodo potem davek znižali. Popival je ravno toliko, da je bil vedno vesel. — Važna je bila izpoved priče Marije Ropotarjeve, kateri je pokojna povedala, da je pripeljal mož fanta Znidarja v njeno spalnico. Stregal ji je vso obleko s telesa in je nato pregoril fanta, da je za nagradu 300 Din vpričo njega izvršil nasilje nad ženo. On sam mu jo je pomagal vreči na tla in jo držal, da se ni mogla braniti. — Ostale priče so povedale, da je obtoženec ženo vedno pretepal in mučil, kljub temu, da je bila ona jako pridna in poštena ženska. Rekel je večkrat, da bo ženo zadavil, sebe pa ustrelil. Nekoč jo je z bicevnikom prisilil, da mu je morala priznati, da je prvič imela opravka z nekim pastirjem, katerega pa nihče ne pozna, in se mu je žena lagala, samo, da jo je nehal pretepati. — Priča Jenko Ložje, ki je bil z obtožencem skupaj v Ameriki, je povedal, da je oblezil v Ameriki vse jamne v par tednih, ker ni hotel delati in so ga povsod spodili. Na vprašanje, kako je mogel prinesi s sabo pol milijona, je odgovoril Jenko, da je bržkone »pribumov« (naropal) ali pa priigral. Rekel mu je tudi sam, da so ga v Ameriki večkrat prijeti. »Malo se moraš narediti neumnega, pa te zjutraj izpuštijo. Znati je treba,« mu je obtoženec reklo pri neki priliki v Ameriki. — Orožniku Zubukovšku, ki je obtoženca aretilral med Št. Jurjem in Kranjem je reklo, da je ženo zato ustrelil, ker ga ni rada imela. Da bi žena moža sovražila, priča ni slišal. Znidar mu je glede nasilja nad obtoženčevom ženo reklo, da sta se samo šalila, a obtoženec je pa njemu celo dejanje sploh zanikal. Priča je potrdil, da je bil obtoženec sicer pameten in ga ni imel nihče za neumnega, samo hudoben je bil in je vedno komu kaj napravil. Gleda samokresa sumi priča, da ga je dal bratu, ki mu je prinesel obleko, ker ga na mestu umora niti pri osebni preiskavi niso našli.

Predsednik je prečital še več izpovedi raznih prič, ki ga vse obtežujejo. Doma je na zelo slabem glasu kot delomrjen in hudoben človek. Vsi so se ga bali in cela soseska se je oddahnila, ko so ga aretilrali. Bil je že kaznovan radi talvine in pretepa in ker je že

večim grozil, da jih bo po amerikansko spravil na drugi svet, tako, da mu nobeden ne bo mogel do živega.

Obtoženec Naglič je vzel med tem deželno sodišče na predlog pokojničine sestre očetovske oblast nad obema otrokom in so ju izročili njenemu možu Pipanu in to zato, ker je ženo ustrelil in je tudi otroka vedno pretepel, dasi sta bila še komaj eno leto starata. Nekoč se je celo izrazil, da ju bo kar na kose sesekal.

* * *

Zagovornik je predlagal nato druge izvedence psihijatre, češ, da je mnenje dosednjih izvedencev subjektivno pobaranano in pa zaslišanje 8 novih prič. Drž. pravnik je ugotavljal, da so ti predlogi odveč in brez veljave in da imajo le tendenco zavlačevanja. Zaključil je značilno: »Neumen je, ampak ne norec! In res so bili vsi ti predlogi zavrnjeni. Nato sta izvedence psihijatra oddala svoje natančno strokovno mnenje o duševnem stanju obtoženca, ki zaključuje, da obtoženec ne boleha ne na psihozi in ne na prirojeni niti na pridobljeni slaboumnosti, in da je popolnoma odgovoren za svoje dejanje. Njegovo petje po umoru je le izraz pijnanske podivjanosti in gre sploh vsa njegova surovost na račun alkohola. Po enourni pavzi je stavil senat porotnikom 12 vprašanj in sicer prvo glede umora svoje žene, drugo glede najetega in plačanega posilstva svoje žene z Janezom Znidarjem in njegovimi navzočnostmi in pa 5 vprašanj glede raznih telesnih poškodb, osmo vprašanje glede samokresa, deveto glede popolne pjanosti pri dejanju, deseto, če je to pjanost obtoženec sam zakril in pa enajsto, če mu je bilo znano, da postane v pjanosti silno razvnet.

Drž. pravnik Domenico je ugotavljal, da so vsa dejanja dokazana in da je obtoženec sicer alkoholik, toda duševno zdrav ter je predlagal porotnikom, da zadoste pravici.

Po govoru zagovornika, ki je poudarjal, da ne spada mož na vislice, marveč v norišnico in po kratkem temeljitem resumenju gpredsednika so porotniki vprašanja glede amora, posilstva soglasno in glede raznih telesnih poškodb z večino glasov potrdili, zanikali pa so tudi soglasno vprašanje glede pjanosti, nakar je bil obsojen Simon Naglič na smrt na vešalih.

—

PO SVEIU.

Problem človeških rodov.

Veliko vprašanje je, ali se bo mogla nadvlada belega rodu nad ostalimi še dolgo držati. Velika Britanija je bolj ogrožena kot vsak drug narod od krize prestiža belega rodu in svetovna vojna je dovedla v nevaren položaj. Belcev je komaj 550 milijonov, madtem ko je vseh ljudi 1 milijard 750 milijonov. Belci so gospodarsko zagospodovali nad svetom, ob enem pa so vzbudili zavist vseh drugih narodov in povzročili nacijonalistična gibanja, katerih prej ni bilo.

Ta kriza se je na obrežju Tihega Oceansa pokazala najprej v ustajih bokserjev in nato v rusko-japonski vojni. Odkar so se pa kolonialne čete vseh barv udeležile svetovne vojne, so šele barvani rodovi prišli do spoznania, kako je beli rod številom in močan. In boljševizem, ki je nastal v napol azijskih deželi, je začel s svojo propagando v Aziji na prav ugodnih in rodovitnih tleh.

Iz tega nastaja nova rumena nevarnost, ki se je že prejjavila, in ki skuša premestiti središče sveta proti Tihemu Oceanu, od katerega zavisi 900 milijonov duš. Položaj na daljnem Vstoku je nevaren vsled užajenega japonskega ponosa, vsled neprestanih nemirov na Kitajskem in vsled stremljenja Rusov, ki pod sovjeti nadaljujejo carsko imperialistično politiko. Znak za spor je nesporazum med Japonsko in Zedinjenimi državami. Japonska se energično trudi, da prevzame voveljstvo in vodstvo azijskega bloka proti evropskemu. Upajmo, da bo vlad Zelinjenih držav tako pametna in se skušala izogniti mogočnemu boju, ki bi bil še bolj strašen za bodočnost človeštva, kot vojna leta 1914. Mirna rešitev tega vprašanja je v veliki meri odvisna od evropskih narodov.

Ako hoče beli rod še nadalje vladati svet, morajo biti predvsem vsi beli narodi složni in sodelovati pri zidanju bele kulture. Prva podlaga te slike je francoško-britanska zveza nobena militaristična zveza, pač pa civilizacijsko sodelovanje v prosteh ostalih narodov.

Politika belcev napram barvanim rodovom pa mora biti tako obzirna, da jo ti lahko sprejemajo ne da bi bili užaljeni v svojem samoljubju in da lahko iskreno sodelujejo. To je napotrebnejši pogoj za sestovni mir.

• • •

sv Župnik, cigani in birokracija. Nemški listi poročajo sledoč dogodbico: Pri nekem župniku na Bavarskem se je pred par meseci oglašila starejša ciganka in ga prosila, da jo krstil. Ker se je župnik prepričal, da je zastonost poučena v veri, jo je krstil in po krstu je nova kristjanka prejela tudi prvo sv. obhajilo. Sedaj je bilo treba urediti tudi cigankin zakon, kajti živila je s svojim možem, ne da bi bila poročena. Sama je prosila, da jo žup-

janje denarja, ki je bila opremljena z najmodernejsimi električnimi stroji. Ponarejali so kovani in papirnat denar na debelo.

sv Petrograjski samomori. Petrograjski sovjetski list »Pravda« priobčuje podrobnosti uradne statistike o samomorih v Petrogradu. V prvih šestih mesecih leta 1924 je prišlo na 100.000 prebivalcev 33 samomorov (v Ljubljani bi jih bilo moralno bili sorazmerno okoli 20). Glavni povod samomorov so bili: pjanost (pa imajo v Rusiji prepopel alkohola), neozdravljive bolezni, blaznost, pomanjkanje in brezposelnost.

sv Potupočni gozd. Vsak naš gozdni posestnik ima svojo zarisano parcelo. Nihče se ne vpraša: Kaj pa, če bi se ta parcela premaknila in bi zdrknila z gore dol v dolino? Cigav je potem oni svet? Lastnik pokritega sveta v dolini bo reklo, da je svet njegev in si bo za odškodnino obdržal tudi dol zdrkli gozd, lastnik gozda bo reklo, da je njegov, in bo hotel obdržati tudi v masi očrtani svet gori v gori. Nekaj sličnega se je zgodilo te dni na Saleburškem. Lastnik travnika je šel v goro, da bi travnik pokosil. Ta je bil pa zdrknil v dolino. In sicer ne samo gornja plast, temveč vse svet do 15 metrov globočine. Torej, kako sedaj?

sv Davčna bremena na Francoskem in Angleškem. V francoskem senatu je objavil M. François Marsal zanimive primerjalne podatke o davčnih bremenih na Angleškem in na Francoskem. Po njegovem mnenju nosi Anglež manjše davčne breme nego Francoz. Zelo zadene Francoza davek na dedičino. Brat, ki podeduje od svojega brata 3 milijone frankov, plača na Francoskem 51,7%, na Angleškem samo 14,9% davka. Vnuk, ki podeduje od strica na Francoskem 10 milijonov frankov, plača davka 64,5%, na Angleškem samo 26%. Da znaša vsota v Angliji plačanja dohodninskega davka izredno visoko vsoto, izvira od tod, ker so Angleži mnogo premožnejši. Posledica visokih davkov je zelo pomembna. Na Francoskem je skoro onemočeno zbiranje kapitala, posebno pa še njegov prenos. V Angliji je pa ravno nasprotno.

sv Novi svetnik v Ostende bo začel funkciorirati v marcu. Steber je visok 60 čevljev. Svetnik je francoskega izdelka in tehta 7 ton. Svetnik ne bo pokrit in bo mogel služiti tudi zrakoplovcem.

sv Če policiji štrafajo. V Kumbhakonom v Indiji se je 11 policajev udeležilo nekega štrafja. Raditev so bili obsojeni v ječo od 14 dni do 3 mesecev.

sv Med Kitajsko in Tibetom. Svet med tem dvega deželama je na vsej zemljii najmanj znan, morbiti z izjemo obširnih močvirnih pragozdov pokraj in ob reki Amaonki in njenih dotokih. Vse polno ekspedicij je šlo že raziskovati te neznane pokrajine. Navadno z nobenim ali pa prav majhnim uspehom. Pravkar se je vrnila domov v Ameriko neka takšna ekspedicija, poslana tja pod vodstvom J. F. Rocka od Washingtonske geografske družbe. Imela je res uspehe in nam poroča o rodovih z verskimi obredi iz prastarih časov; prav nič nimajo skupnega z budizmom, so torej že iz predbuddistične dobe. Osemnajst mesecev je bila ekspedicija na potovanju. Herbarij nabranih rastlin obsegajo 12.000 številki; zelo veliko je med njimi vrst kostanja, ki se jih ne primejo bolezni, ki so v Ameriki pri kostanju običajne in kar zelo slabo vplivajo na usnjarsko obrt. Rododendre so dobili 493 vrst in ga bodo oddali angleškim botaničnim zavodom. Razne vrste ptic, povodnih in drugih, 1600 po številu, bodo pa oddali znanemu muzeju Smithsonian Institution v Washingtonu. Prišedši v Ameriko so začeli gradivo urejevali in bodo izdali obširen popis vse ekspedicije.

sv Rim kot morska luka. Italijani so po mnogoletnih trudih izsušili močvirja ob izlivu Tibere, iztrabili morsko duo v Ostiji, zgradili nove obsežne zidove in zvezali Rim z ostijsko luko potom že leženjske proge. Vožnja iz Rima v Ostijo traja samo pol ure in vlaki vozijo sem in tja vsako uro. Tako je postal Rim zopet morsko pristanišče. Italijani slave to dejstvo kot velik zgodovinski dogodek.

sv Sovjetska vlada uvaja žganje. Moskovska sovjetska vlada je te dni izdala odlok, s katerim dovoljuje pristojnim državnim trgovinskim organom prodajo žganja, ki pa sme imeti največ 30 odst. alkohola. Davek na žganje znaša 189 kopejk na vsak liter ali približno 70 Din.

sv Ku-klux-klan na Češkem. V raznih mestih na Moravskem so te dni delili letake, v katerih napovedujejo neznani ljudje ustavitev posebne sekcije ameriškega tajnega društva »Ku-klux-klan« za Češko. Češki

Gospodarstvo.

Stalna razstava vzorcev Industrije Slovenije v Skoplju.

Uprava Ljubljanskega velesejma se že dalj časa bavi z načrtom pridobiti naši produkcijski v Sloveniji večji konzum, za kar se je pojavila že davno potreba. Slovenska industrija je v primeri z inozemsko še majhna in v povojskih, ter za dosedanjem konzum že prevelika. Del naših tovarov ne dela s polno kapaciteto, režije so iste, povpraševanje manjše in vsled tega naraščajo cene izdelkov. Naša industrija se mora polno zaposliti in to je mogoče edinole z pridobitvijo novih tržišč, jih iskati sedaj v pokrajnah naše države, kjer je industrija sploh še nerazvita. Tu pride v poštov jugovzhod naše države, posebno južna Srbija.

Vse predpriprave so v polnem teku, da se ustanovi v trgovinskem središču južne Srbije — Skoplju, ustanova, katere namen in naloga bo, zainteresirati tamošnje trgovce za naše blago, z intenzivno propagando posredovati za čim ožje stike in s tem povečati prodajno organizacijo naše industrije, obrti in veletrgovine, obratno pa zopet zainteresirati naše trgovce za surovine tamošnje bogate dežele.

To se bo dalo izvesti na ta način, da se priredi v Skoplju stalna razstava vzorcev, kateri bo priključen tudi informativni in prodajni urad. Uprava Ljubljanskega velesejma je stopila v stik s trgovskimi organizacijami Južne Srbije, na čelu katerih stoji Trgovska zbornica v Skoplju in se ji je zasigurala popolna pomoč in sodelovanje. Rezervirani so lepi razstavni lokali v sredini mesta. Službujoči aparat, ki bo sestavljen iz Slovencev in tamošnjih domačinov, bo dajal vsakemu razstavljalcu po njegovih intencijah vse potrebne informacije o gospodarskih prilikah v Macedoniji, zbiral bo podatke o plačilnih zmožnostih in solidnosti odjemalcev, obratno pa bo s smiseln propagando zainteresiral trgovce skopljanskega okoliša za na trž. podajal o naših klijentih vse informacije o blagih, pošiljalnih in plačilnih pogojih itd.

Uprava Stalne razstave vzorcev v Skoplju bo prevzela tudi prodajo blaga za njene razstavljalce in sprejemala naročila in ker je zasigurana moralna pomoč in sodelovanje tamošnjih trgovskih faktorjev, bo zamogla podati tudi gotove garancije za pravilno in solidno izvedbo zaključnega trgovskega sklepa.

Tukajšnji gospodarski krogi so pokazali za nameravano akcijo tako veliko zanimanje, da bo rezervirani lokal najbrže kljub veliki obsežnosti premajhen. Zanimanje pa vladata

tudi že v Južni Srbiji, o čemur priča interes tamošnjega novinarstva.

O celi akciji, ki je zelo zanimiva in ki utegne našo industrijo, obrti in trgovino dvigniti do večjega razmaha, bomo še poročali. Velika važnost te organizacije pa je razvidna že iz današnjega poročila.

Industrijalci, obrtniki in veletrgovci, ki še niso v zvezi z nameravano podjetje, dobe vse detaljne informacije pri ravnateljstvu velesejnskega urada.

S to pridobitvijo pa se bo tudi že bolj dvignil pomen našega velesejma, ki si bo na ta način zasigural vsakoletni velik obisk trgovcev iz Južne Srbije, ki se krijejo z velikimi količinami blaga.

* * *

g Popravil V naslovu včerajšnjega članka v »gospodarstvu«, se mora glasiti: »Produkcija premoga v mesecu aprili 1924«, kar so čitatelji že sami lahko popravili iz podatkov navedenih v članku.

g Uvozna carina na koks. Kakor poročajo iz Belograda, je carinski svet sklenil uvesti na uvoz koksa carino.

g Sadjarstvo v naši državi. Po statističnih podatkih je bilo na koncu leta 1923: 56.259.283 sлив, 7.996.543 jabolk, 3.417.805 hrušk, 1.670.293 orehov, 426.550 kostanjev, 696.768 smokev, 3.777.611 sлив ter 5.396.376 dreves est-lega sadja.

g Zborovanje Centrale industrijskih korporacij. Iz Belograda poročajo, da se bo vrnila pri Centrali industrijskih korporacij v Belogradu konferenca o krizi naše industrije kakor tudi o nekaterih drugih v vprašanjih našega gospodarstva.

g Plačilo takse na otvorene in tekoče račune. Glavno ravnateljstvo posrednih davorov objavlja, da se mora taksa iz T. št. 37. taksnih tarife popolnoma vplačati in to najkasneje do 15. julija vsakega leta za otvorene in tekoče račune iz prvega polletja, a za otvorene in tekoče račune iz drugega polletja najdalje do 15. januarja vsakega tekočega leta. Ce delniške družbe te takse niso položile, bodo finančne oblasti stremile, da se to takoj naredi.

g Koliko smo dobili za račun reparacij. Generalni agent za reparacije je objavil podatke o tem, koliko je plačala Nemčija reparacije v mesecu novembra t. l. Iz teh podatkov je razvidno, da je dobila Jugoslavija v novembra t. l. 2.7 milijona dinarjev.

g Poljsko-francoska trgovska pogodba. Dne 9. t. m. je bila podpisana poljsko-francoska trgovska pogodba, ki razširja francosko minimalno tarifo od dosedanjih 30 na približno 100 predmetov.

g Povišanje tarif za osebni promet na češkoslovaških železnicah. Češkoslovaško prometno ministrstvo je povisalo tarife za osebni promet na železnicah in sicer pri III. razredu za 10 odstotkov, pri II. razredu za 20 odstotkov ter pri I. razredu za 40 odstotkov. Povišana je tudi tarifa za brzojave za 20 odstotkov.

g Obtok bankovcev v Rusiji. Do 1. decembra t. l. je državna banka (Gosbank) izdala za 577.189.500 rubljev papirnatega denarja. Po emisijskem zakonu mora znašati kovinska podloga 25 odstotkov. V resnicu pa je mnogo večja. Vsa emisija sestoji iz červoscev, t. j. z zlatom krtega papirnatega denarja. Drobiza je v obtoku za 305.214.928 rubljev, od tega srebrne za 60 milijonov rubljev. Zlata podloga je znašala 1. decembra t. l. 131.399.390 rubljev, platinska 12.984.440 rubljev. Tujih valut in deviz je imela državna banka za 101.384.950 rubljev. Zlato kritje znaša torej 245.8 milijona rubljev, bančno kritje pa 341.097.730 rubljev. Celokupno kritje obtoka vsega papirnatega denarja znaša 62 odstotkov.

g Mednarodna razstava usnjarske industrije v Milatu. V Milatu se vrši od 22. do 29. januarja mednarodna razstava izdelkov usnjarske industrije. Prospekti so interesentom na razpolago v pisarni trgovske in obrtniške zbornice.

g Obtok bankovcev v Avstriji. Obtok bankovcev v Avstriji znaša po zadnjem izkazu avstrijske Narodne banke 7½ bilijona kron. Kritje znaša 69%.

g Izvozna carina v Avstriji na papir. Izvozna carina v Avstriji na papirne proekte, t. j. na lepenko in papir, je znižana s 1. decembrom t. l. na polovico.

g Francosko notranje posojilo. Kakor javljajo iz Pariza, je francosko notranje posojilo popolnoma podpisano, čeprav se rok za podpisovanje zaključi še danes.

Borze.

12. decembra 1924.

DENAR.

Zagreb: Italija 2.8590—2.89.90 (2.8680 do 2.8980), London 313.10—316.10 (312.50 do 315.50) Newyork 66.3750—67.3750 (66.15 do 67.15), Pariz 3.60—3.65 (3.60—3.65), Praga 2.01—2.04 (2.0050—2.0350), Dunaj 0.0935 do 0.0955 (0.0932—0.0952), Curih 12.94—13.04 (12.8950—12.9950).

Curih: Belgrad 7.75 (7.75), Budimpešta 0.007250 (0.0070), Berlin 1.2290 (1.229), Italija 22.22 (22.35), London 24.24 (24.2550), Newyork 516.30 (516.20), Praga 15.5750 (15.5725), Dunaj 0.0072.70 (0.007250), Bukareš 2.6250 (2.6750), Sofija 3.75.

Dunaj: Devize: Belgrad 1063, Kodan 12.430, London 333.500, Milan 3052, Newyork 70.935, Pariz 3810, Varšava 13.600. — Valute: dolarji 70.460, angleški funt 331.700, francoski frank 3770, lira 3025, dinar 1057, češkoslovaška kruna 2128.

Praga: Devize: Lira 1.46.50, Zagreb 50.65, Pariz 182.75, London 159.30, Newyork 33.90.

VREDNOSTNI PAPIRJI.

Ljubljana: Celjska posojilnica d. d., Celje 210—210 (zakl. 210), Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana 222 (denar), Merkantilna banka, Kočevje 125—126 (zakl. 125), Prva hravtska štedionica, Zagreb 895—908, Strojne tovarne in livarne, Ljubljana 130—148, Trboveljska premogokopna družba, Ljubljana 415 (blago), Split, anon. družba za cement Portland, Split 1400—1420, 4 in pol odst. kom. zadolžnice Kranjske deželne banke 89 (blago).

Zagreb: Hrvatska Eskomptna banka, Zagreb: 109.50—110, Hrvatska sveopća kreditna banka, Zagreb: 108—110, Hrv. slav. zem. hipot. banka, Zagreb: 59—59.50, Jugoslavenska banka, Zagreb: 101, Prva hrvatska štedionica, Zagreb: 880—890, Slavenska banka, Zagreb: 85, Dioničko društvo za eksploataciju drva, Zagreb: 70, Hrv. slav. d. d. za ind. šečera, Osijek: 790, Gutman: 760, Slavonija 67.50, Trboveljska premogokopna družba, tu: 410, Vojna odškodninna 123—133.50, 7 odst. drž. inv. posojilo: 66.25.

Dunaj: Zivnostienska banka 837.000, Alpine 392.500, Greinitz 154.500, Kranjska industrijska družba 802.000, Trboveljska družba 454.800, Hrvatska eskomptna banka 114.000, Leykam 171.000, Hrvatsko-slav. dež. hip. banka 61.000, Gutmann 380.000, Mundus 840.000, Slavex 235.000, Slavonija 69.000.

BLAGO.

Ljubljana: Les: Deske, 20, 25, 300 mm, monte, fco meja 620; plahi, 50 mm, monte, fco meja 620; remeljni, 30-60, 60-60, 35-70, 70-70, 40-80, 80-80, fco meja 620; hrastovi železn. pragovi, 250, 25 krat 15, fco nakladalna postaja, za komad 49; brusni les, po uzancah Ljubljanske borze, fco meja 1 vag. 240—250 (zakl. 240); oglje, la, vilano, fco meja 114; bukova drva, klana, do 10 odst. okroglic, napol suha, fco meja 28. — Zito in poljski priedelki: Pšenica domaća fco Ljubljana 420; pšenica bačka, par. Ljubljana 465; koruzna nova, gar. par. Mitrovica 1 vag. 180—185 (zakl. 185); oves bački, fco Ljubljana 365; laneno semo, fco Ljubljana 675; otrobi drobni, fco Ljubljana 212.50; otrobi srednje debeli, fco Jarše 240. — Stročnice, sadje: Fižol ribičari, očiščen, b-n, fco Postojna trans. 505; fižol prepeličar, očiščen, b-n, fco Postojna trans. 580; fižol mandoloni, očiščen, b-n, fco Postojna trans. 480; jabolčna marmelada, v zaboju 12 kg in 24 kg 2400.

Vojno

je napovedal ščurkom, mišim in podganam kemični zavod za uničevanje mrčesa „PANA“, ki se nahaja v Ljubljani, Poljanska cesta 12 pritlije, v prejšnjih prostorih „Posesti“. — Zavod „PANA“ odpravi tekom enega tedna pod garancijo vse ščurke, miši in podgane iz vseh prostorov brez vsake nadležnosti in brez vsakih posledic. Na željo pride zastopnik na dom.

Inserirajte v našem listu!

Jutranja zvezda.

Napisal H. Rider Haggard. Iz angleščine prevel Peter M. Cernigoj.

(Dalje.)

43

Kaku se je za trenutek obotavljala, ker je bilo na vprašanje težko odgovoriti, nato pa je drzno odvrnil:

»Ker sem prepričan, princ, da je ta kraljica, s katero hočejo bogovi poplačati tvoje zasluge, resnično več nego ženska, ker je Amenova prava hči in jo zato poznajo v tistih pokrajinh, odkoder je sen prisel, ne kot žensko, marveč kot bolj polno bitje. O, je nadaljeval Kaku, hlinič navdušenje, ki ga resnično ni bilo v njegovih prsih, »velika in slavna je tvoja usoda, kralj sveta, in sijajna je pot, ki se odpira pred tvojimi zmagoslavnimi nogami. Jaz sem bil tisti, ki sem ti pokazal, kako je treba faraona v Memfidi ujeti, ubogega tepeca, ki ga je bilo lahko prevariti, in jaz sem bil tisti — ali prav za prav onale Meritri — ki sem dosegel, da si se ga znebil. In sedaj sem zopet jaz, ki si mi grozil s šibami, edini, ki znam razložiti srečni poten sanj, katere si ti smatral za zle. Misli na njih konec, princ, in preženi vsak dvom. Kdo je odnesel faraonovo truplo? Duhovi tvojih sinov, kar pomeni zmagoslavje tvoje hiše!«

Toda oni ga ne bodo deležni. Kaku, ker so mrtvi, je reklo Abi in je vzdihnil, zakaj ljubil je svoje sinove.

Kaj zato, princ? Umrl so junaško in mi žal — no za njimi, toda tudi to je tvoja sreča, zakaj če bi bili živeli, bi mogel nastati razpor med njimi in drugimi sinovi, ki ti jih bo rodila egipčanska kraljica!«

Morda, morda, je odgovoril Abi in je odmahnil z roko, ker mu je la razgovor bil

neprijeten, zato da kraljica še ni moja žena. Ona umira tam v stolpu in kaj naj storim jaz? Če se vsilim k njej, se bo sama končala, kakor je prisegla, in če jo pustim še dalje tamkaj, bo morala umreti, ker je umrjiva. In niti tega ne smem storiti, ker ljudstvo in Memfidi, ki me ljubi, že začenja mrmrati. Egipčanska kraljica je egipčanska kraljica in ljudstvo noče, da bi bedno poginila, ker je lepa in mlada in si je osvojila vsa srca. Snoči so se ob zahodu solnca v deseltiščih zbrali okrog stolpa, da jo slišijo peti večerni spev solnce, in so potem korakali mimo moje palace ter kričali: daj hrane njenemu veličanstvu in jo osvobodi, ali jo bemo mi! Te novice so morale medtem že tudi priti v Thebe in zbrala se bo velika armada, da jo osvobodi ali maščuje. Kaj naj storim, prerok?«

»Stori, kar ti je rajni faraon ukazal v snu, princ. Ob jutranjem svitu pojdi v Sekhetin templj, kjer bo našel kraljico pokorno svojim željam, zakaj sen ti je napovedal, da te ne bo odklonila. Potem jo popelji v svojo palaco in se poroči z njo pred vsemi in vladaj s pravico njenega veličanstva in s pravico svoje lastne zmagovite roke!«

»Poskusiti moram,« je reklo Abi, »tako bomo vsaj spoznali, koliko je resnice v sanjah. Toda kaj bo z njeno spremiševalko Asto?«

»Asti je bila slabă vodnica njenemu veličanstvu, princ,« je odvrnil Kaku in se je praskal, bradi, kakor je vedno storil, kadar si je izmišljal z

Potra globoke žalosti naznanjam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je moj preblagi soprog, stric in svak, gospod

Franc Goričnik bivši trgovec

dne 12. decembra ob tričetrt na dve ponoči, po večelni, mučni bolezni, previden s tolažili svete vere, boguvdano umrl.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v nedeljo, dne 14. decembra 1924, ob 2. uri pop. iz hiše žalosti, Krojaška ulica 5, na pokopališče pri Sv. Križu.

Ljubljana, dne 12. decembra 1924.

Marija Goričnik,
soproga.

Za Božič priporoča Nova založba

r. z. o. z. v LJUBLJANI, Kongresni trg št. 19,

knjige in sliknice za otroke in mladino; šolske in pisarniške potrebuščine v bogati izberi, zlasti še pisarniške garniture in leposlov. knjige, tudi inozemskih založb, pisemski papir, vse najfinješje risalno orodje itd. — Za božično drevesce na kit in jaslice.

OB 25 - LETNICI!

»PRI SOLNU«

za vodo — K. Widmayer
Priporočam kot naprimer, darila za Miklavž in Božič: Vse vrste perila, volne, pleten blago, manufakt., blago, venčke za neveste, opravo za novorojenčke. — Abata (poče: edina založba), kravate, nogavice itd. Pri večjem odjemu prim. popust

Prvovrsten

laneni firnež in laneno olje

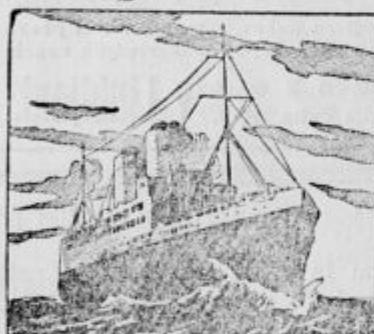
Izdeleka
tovarna ZABRET & Komp., Britof pri Kranju.

Najstarejša tovarna te vrste v Jugoslaviji.

Telefon interurban: KRANJ 29.

Najfinejše

Royal Mail Line

Kr. angleška
poštno-
parobrodna
linija.

General. zastopstvo
za kraljevino SHS.

Zagreb
Trg I. St. 17.

Redni potniški promet
Hamburg—Cherbourg—Southampton v
Novi Jork in Kanado
Cherbourg—Liverpool—Southampton v
Južno Ameriko
Rio de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos Aires,
San Paolo.

Odpava počinkov 1, 2, 3. razreda. — Kabine 3. raz. z 2 in posteljami.
Udomnost — Sigurnost — Brzina.

Podzastopstva:
Beograd, Karadjordjeva ulica 91. — Ljubljana, Kolodvorska 26. — Vel. Bečkerek, Kralja Aleksandra 4.

Brojčavni naslov za vse gornja podzastopstva „ROYMAILPAC“.

Za Bosno, Hercegovino, Dalmacijo in Crno goro:
Srpska Prometna banka v Sarajevo in Gružu.

Dopisovanje v vseh terikih.
Naslov za brojčavke: Prometna banka.

PLETAČA (pletiljo)

za pletenje na ročnih strojih, popolnoma samostalno moč v izgotavljanju oblek, junperov itd. sodežno na dobičku, se išče za veliko mesto v Jugoslaviji. — Dva stroja za pletenje na razpolago, volna se prihajati. — Ponudbe z navedbo dosljednosti prakse na upravo lista pod številko 7782.

Sloš. kleparstvo
Fredo Ferenz,
LJUBLJANA - Mirje 2,

izvršuje vsa stavbena in galanterijska nova dela in popravila sirovkovno in ceno.

Sprejme se POMOČNIK

stroj. KLJUČAVNIČAR

dobro izvezban in več strojnih montaž ter kovinskega

strugarstva v lesno industrijskem v bližini Kamnika.

Samo trena, zmožna in zanesljiva moč pride v poštov.

— Ponudbe z navedbo sta-

rosti, pristojnosti, družinskih

razmer in dosedanje prakse

ter pričakovane plače naj-

se naslove na upravo lista

pod številko 7823.

Tone Malgaj

pleskar in ilčar, sobo in Erkoslkar.
Delavnice: Kolodvorska

ul. 6, Zg. Šiška 121.

Naročila se sprejemajo

Kolodvorska ul. 6.

— MALO —

FOSESTVO

pol ure od Celja, se usodno proda. Cena nizka. — Naslov se izve v upravi »Slovenca« pod številko 7741.

ČREVA

vseh vrst, kakor vsako leto po najfinješji ceni vedno na zalogi. Ravnotam se kupuje

surčvi in stopljenci loj
in se plača po najvišji dnevni ceni. Jos Bergman, Ljubljana,

Poljanska cesta št. 85.

25. let obstoja tvrčke!

NAJBOLJSA

REKLAMA

so oglasi v »Slovencu«.

SIVILJO potrebujem za na dom. — Franc Erklauč, Ljubljana, Kladezna ulica št. 3.

Kot UČENKA

žeži mesta pri Šivilji 19 letna deklica, ki je izučena prikrojevanja. — Naslov pove

uprava lista pod štev. 7819.

KLAVIRJE

in HARMONIJE na obroke:

Bösendorfer, Förster, Steinway etc. Vse instrumente

za bleh- in štrajh-godbo.

strune in žice vseh vrst na

debelo in drobno ALFONZ

BREZNIK. Ljubljana, Mestni

trg 3 (pri magistratu). Naj-

sposob tvrdka Jugoslavije.

— MALO —

Zastopstva

resnih tvrdk, ki hočejo izva-

žati svoje izdelke (vse vrst)

v Italijo, prevzame slovensko

podjetje v Rimu, ki razpolaga

s prvočasnimi referencami

ter lastnim skladniščem za les

in drugo. — Pošljite ponudbe

naravnost na naslov: UNI-

ONE INTERNAZIONALI

TRASPORTI, VIA CAGLI-

ARI 44, ROMA. 6379

IVANKA ŠINK roj. LENASSI, naznanja v svojem in v imenu svojih otrok FRANCA, ELE in DORE, da je v četrtek ob pol 6. uri zvečer po zelo težki bolezni izdhnil svojo preblago dušo moj ljubi mož ozir. naš oče, gospod

Fran Šink

orožniški stražmojster v pok. in skla-
diščnik pri tvrdki F. Ravnikar

v 57. letu starosti, previden s tolažili sv. vere. — Pogreb bo v soboto 13. decembra ob pol 4. uri pop. iz hiše žalosti, Stara pot št. 1. Ljubljana, dne 13. decembra 1924.

NJEGOVI ŽALUJOČI.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica Din 1:50 ali vsaka beseda 50 par. Naj-

manjši 5 Din. Oglasi nad devet vrstic se računajo više. Za odgovor znamkol.

SLUŽBE ISČE

pridna ženska, vajena pri živini in sploh vsega kmečkega dela. Nastopi lahko takoj ali pozneje. — Naslov v upravi lista pod štev. 7815.

Trapist kilogram po 25 Din, in ČAJNO MASLO kilogram po 55 Din, posilja po povzetju v vsaki množini. Mlješarska udruga v Virovitici. 7742

Pristno VINO

po 13 Din liter, iz Gadove peči in Krških goric, se točna na Ahadjevi cesti št. 5. — Sprejmejo se abonenti na dobro hrano opoldne in zvečer po nizki ceni. Se priporoča Anton Maver, gostiln.

Dekla se takoj sprejme, vajena vsega kmečkega dela, proti dobrni plači. — Jernej KLEMENC, posestnik, Zgor. Šiška 12.

FRANCOŠČINO

in NEMŠČINO

poučuje temeljito diplom. učiteljica. Prijave na »Bouvard« na upravo »Slovenca«.

Hišo popolnoma prenovljeno, prodam takoj pod ceno. Prostori kupec na razpolago. Več pove Anton AVŠIĆ, Šmartno št. 9, p. Moste pri Ljubljani.

1. Volite načelstva in nadzorstva.

2. Odobrite računska zaključka za poslovno dobo od 1. VII. 1923 do 30. VI. 1924 in določitev na-

grade nadzorstvu.

3. Slučajnosti.

§ 63. pravil: Člani se udeleže občnega zborja po pooblaščencih, izvoljenih po § 57. na skupščini krajevnih skupin. Vsak pooblaščenec ima en glas. ODBODR.

Vabilo na redni občni zbor

I. delav. konsum. društva r. z. z o. v Ljubljani, ki se bo vrnil v ponedeljek, 29. dec. 1924, ob 10. uri v zadružnih kletnih prostorih v Ljubljani, Kongresni trg 2,

dnevinim redom:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.

2. Odobrite računska zaključka za poslovno dobo od 1. VII. 1923 do 30. VI. 1924 in določitev na-

grade nadzorstvu.

3. Slučajnosti.

§ 63. pravil: Člani se udeleže občnega zborja po pooblaščencih, izvoljenih po § 57. na skupščini krajevnih skupin. Vsak pooblaščenec ima en glas. ODBODR.

Najboljše manufakturno blago

se dobri pri tvrdki

I. N. Šoštarič

Maribor, Aleksandrova cesta št. 13.

Telefon št. 222.

Trgovina z modnim, manufakturnim, suknjem, in platenjem blagom, perilon, konfekcijo in pleteninami.

Na debelo in drobno.

Božična in novoletna darila.

naprimerne

dobite v umetniškem ateljeju za narodne in moderne vezenine

Božene Kopatcev

v Kranju

Cenik zastonjil Cenik zastonjil

Zadružna Gospodarska banka d. d.